64 * Aliqua ſcientia imperat aliis, tanquam ancillis, eis utendo, 1. q. 1. 5. c. & ad 2.

65 Civilis præcipit omnibus ſcientiis, & actibus, ſed ſpeculativis quoad exercitium actus, non autem quoad determinationem actus, ſicut practicis, 22. q. 47. 2. ad 2.

66 Scientia eſt donum neceſſarium ad judicium diſcernendi credenda á non credendis, ſicut donum intellectus, ad ſane capiendum credenda, 22. q. 8. 6. c. & q. 9. 1. o.

67 Scientia quæ eſt donum, non eſt diſcurſiva, quia eſt participata ſimilitudo ſcientiæ Dei, 22. q. 9. 1. ad 1.

68 Donum hoc eſt tantum circa res humanas vel creatas, quia eſt certitudo judicii per cauſas ſecundas, 22. q. 8. 6. c. & q. 9. 2. o. & 4. c.

69 * Et eſt principaliter ſpeculativum, & ſecundario practicum, ſicut & fides, 22. q. 8. 6. c. & q. 9. 3. o. & q. 52. 2. ad 2.

70 Donum ſcientiæ eſt in omnibus habentibus charitatem, non autem prout eſt gratia gratis data, ſcilicet ad inſtruendum fideles, & ad confutandum adverſarios, 1. q. 1. 6. ad 3. fin. & 12. q. 58. 5. ad 1. & ad 2. & 22. q. 9. 2. ad 2.

71 Dona intellectus, & ſcientiæ correſpondent fidei, 22. q. 1. princ. & q. 8. princ.

72 Donum ſcientiæ non directe correſpondet prudentiæ, ſed per quamdam extenſionem, eam adjuvat; donum autem conſilii, directe reſpondet prudentię, ſicut circa eamdem exiſtens, 22. q. 52. 2. ad 2.

Scientificum, & ratiocinativum non ſunt idem quod ratio ſuperior, & inferior, quia ſcientificum eſt tantum ſpeculativum, & eſt de Deo, & de creaturis, 1. q. 79. 9. ad 3.

1 Scire contingit plura, intelligere vero unum, 1. q. 85. 4. o.

2 Scire contingit tripliciter, ſcilicet per revelationem certitudinaliter, per ſeipſum, & per conjecturas ſignorum, 12. quæſt. 112. 5. c.

1 Schiſma eſt ſeparatio, propria ſponte, & intentione ab unitate Eccleſiæ, renuens ſubeſſe Papæ, & communicare membris Eccleſiæ, 22. q. 39. 1. o. & 4. c.

2 Schiſma per ſe, ideſt ex intentione, eſt ſpeciale peccatum, oppoſitum unitati Eccleſiæ. Et dicitur á ſciſſura animorum, 22. quęſt. 39. 1. o.

3 Eſt maximum peccatorum in proximum, 22. q. 39. 2. ad 3.

4 Infidelitas ſecundum ſe eſt gravius peccatum ſchiſmate, ſed per accidens eſt è converſo. Sed in lege veteri ſchiſma gravius fuit punitum, propter pronitatem, & ignorantiam Judæorum, 22. q. 39. ad 2.

1 Schiſmatici proprie dicuntur, qui propria ſponte, & intentione ſeparant ſe ab unitate Eccleſiæ, renuentes ſubeſſe Papæ, & communicare membris Eccleſię, 22. quæſt. 39. 1. 4. c.

2 Poteſtas ſpiritualis duplex, ſcilicet ſacramentalis, & juriſdictionis. Prima manet in hæreticis, & ſchiſmaticis ſecundum eſſentiam, non autem ſecundum uſum. Ideo poſſunt ordinare, & conſecrare, non autem abſolvere, excommunicare, dare executionem ordinum, gratiam, vel indulgentias, quia juriſdictio confertur per ſimplicem injunctionem hominis, 22. quæſt. 39. 3. o. & 3. quæſt. 64. 9. ad 2. & ad 3.

3 Schiſmatici convenienter puniuntur duplici pœna, ſcilicet excommunicatione, & coerceri per poteſtatem ſęcularem, 22. quęſt. 39. 4. o.

Schiſmos Græce, furor latine dicitur. Et ſignificat velocitatem irę, & firmitatem propoſiti, ad vindictam. Ideo dicit primam, & tertiam ſpeciem iræ, 22. q. 46. 8. ad 2.

1 Scripturæ principalis auctor eſt Spiritus Sanctus, 1. q. 1. 10. c.

2 Scriptura ſacra ſic debet exponi, quod ab infidelibus non irrideatur, 1. q. 1. 9. ad 2. & q. 68. 1 c. princ.

2 Aſſerere aliquid eſſe de ſacra Scriptura, quod non eſt, multum nocet, 1. quæſt. 68. 1. c.

4 In omnibus quę ſcriptura per modum narrationis hiſtoricę tradit, eſt pro fundamento tenenda veritas hiſtorię, & deſuper ſpirituales expoſitiones fabricandæ, 1. q. 102. 1. c.

5 Quod ergo dicitur, quod Deus loquebatur Moyſi facie ad faciem, ſecundum opinionem populi loquitur ſcriptura, qui putabat Moyſen ore ad os loqui cum Deo, 12. quæſt. 98. 3. ad 3.

6 Sicut ſcriptura libri eſt ſignum eorum quę fienda ſunt, ita notitia Dei eſt quoddam ſignum apud ipſum, eorum qui ſunt perducendi ad vitam, 1. q. 24. 1. c.

7 Pythagoras, & Socrates, nihil ſcripſerunt, quia fuerunt excellentiſsimi Doctores, 3. q. 42. 4. c.

1 Scurrilitas eſt jocularitas, ex defectu rationis non valentis cohibere geſtus exteriores, 22. q. 148. 6. c.

2 Scurrilitas pertinet ad verba, ratione inhoneſtatis, multiloquium vero ratione ſuperfluitatis, 22. q. 53. 5. ad 4. & q. 148. 6. c.

3 Procedit ex actu gulæ, non autem ex actu luxuriæ, ſed ex voluntate ejus. Ideo pertinet ad utraque, 22. q. 148. 6. ad 3.

Se, eſt relativum reciprocum. Ideo magis dicit unitatem ſuppoſiti, quam ille terminus, idem, 3. q. 3. 2. ad 2.

Sebaſtianus utiliter latitabat ſub veſte militari in domo Diocletiani, ut deficientes in tormentis confortaret, 22. q. 10. 10. ad 2.

Seculum nihil eſt aliud, niſi periodus cujuslibet rei, pro quo aliquando ponitur ævum, vel æviternum, 1. q. 10. 2. ad 2. & 6. ad 1.

1 Securitas perfecta pertinet ad præmium virtutis. Sed ſecuritas ſecundum participationem eſt conditio alicujus virtutis, 22. q. 129. 7. ad 3.

2 Securitas non eſt idem quod fortitudo, ſed eſt conditio ejus, & magnanimitatis, ſi ſit quando, & in quibus debet, 22. q. 129. 7. ad 1. & ad 2.

3 Securitas opponitur timori privative tantum, audacia vero contrarie, 12. q. 45. 1. ad 3.

4 Magis opponitur timori, quam pertineat ad ſpem. Nec cauſat negligentiam, niſi inquantum diminuit æſtimationem ardui, 12. q. 46. 8. ad 1.

1 Sedere neceſſe eſt Socratem, dum ſedet, 22. q. 49. 6. c.

2 Sedere ad dexteram patris in beatitudine ejus, vel habere regiam & judiciariam poteſtatem, convenit ſoli Chriſto, ſecundum utramque naturam, 3. quæſt. 57. 2. ad 3. & quæſt. 58. o.

3 Pater nullo modo ſedet ad dexteram filii, nec ad dexteram Spiritus Sancti, nec filius, ſed è converſo, 3. q. 58. 2. ad 3.

4 Sedere ad dexteram patris, convenit Spiritui Sancto, ſecundum veritatem, inquantum eſt æqualis ei. Sed non appropriatur ei æqualitas, nec ſeſsio dextræ, ſed filio, 3. q. 58. 2. ad 3.

5 Quilibet ſanctus, eſt conſtitutus ad dexteram Dei. Sed non ſedet ibi, quia habet beatitudinem, ſed non cum dominativa poteſtate, quaſi propriam & connaturalem, 3. q. 58. 4. ad 2.

6 Nullus ſedet ibi in ſiniſtra, quia ibi nulla eſt ſiniſtra, ideſt nulla miſeria, 3. q. 58. 1. ad 2.

1 Seditio & ſchiſma, continentur ſub diſcordia, ſcilicet partium multitudinis ad invicem, 22. q. 42. 1. ad 1. & ad 3.

2 Seditio, eſt ſpeciale peccatum, ſcilicet mutua impugnatio inter partes multitudinis, vel præparatio ad pugnam. Rixa vero eſt unius ad unum, vel paucorum ad paucos. Sed bellum eſt inter diverſas multitudines. Et utrumque eſt pugna in actu, non præparatio, 22. q. 42. 1. o.

3 Eſt ſemper de ſe peccatum mortale. Et eſt gravius rixa. Et principaliter eſt in procurantibus; ſecundo in ſequentibus, non autem in defendentibus bonum commune, 22. q. 42. 2. o.

4 Opponitur unitati, & paci multitudinis, 22. q. 39. princ. & q. 42. 1. c.

5 Seditio opponitur unitati temporali & ſæculari, ſchiſma vero ſpirituali. Prima eſt cum pręparatione ad pugnam, non autem aliud, 22. q. 42. 1. ad 2.

Segnities eſt fuga operationis, & ex timore laboris, 1. q. 41. 4. o. & q. 44. 4. ad 3.

1 Semen extenſo nomine, dicitur non ſolum ſperma, ſed etiam menſtruum, 1. q. 115. 2. ad 3.

2 Non fuit pars aliqua in actu, reſpectu generantis, ſed in potentia totum ſecundum potentiam activam, 1. q. 119. 2. o.

3 Eſt de ſuperfluo alimenti, 1. q. 119. 2. c.

4 Eſt ſuperfluum, reſpectu nutritivæ, ſed eſt neceſſarium quo indiget natura ad generationem, 22. q. 153. 3. ad 1.

5 Eſt album, quia eſt ſpumoſum, ut poſſit continere ſpiritum vitalem, in quo eſt virtus formativa ut forma, ſed magis ut motor, 1. q. 118. 1. ad 3.

6 Semen maſculi non concurrit ad generationem, ſicut materia in compoſitione geniti, ſed ſicut agens, 3. q. 28. 1. ad 3. & q. 31. 5. c.

7 Semen mulieris nihil facit ad generationem prolis; ideo aliquæ concipiunt ſine eo, 3. q. 31. 5. ad 3. & q. 35. 3. ad 3.

8 Filius eſt de ſubſtantia patris, quia ſemen ſecundum potentiam activam, eſt potentia totum, licet non ſit actu aliqua pars patris, 1. q. 119. 2. ad 1.

9 Virtus animæ quæ eſt in ſemine, per ſpiritum qui eſt in ſemine, format corpus in generatione, 3. q. 32. 1. ad 1.

10 Virtus formativa ſeminis, dicitur intellectus, quia operatur ſine organo, 1. q. 118. 4. ad 3.

11 Homines pingues, & animalia magna, ut elephas, pauci ſunt ſeminis, & paucæ generationis, quia convertitur in pinguedinem, & ſubſtantiam, 1. q. 119. 2. c. fin.

Senarius numerus dicitur perfectus, ratione partium, quia conſurgit ex omnibus ſuis partibus aliquotis; ideo congruit perfectioni univerſi, & operum Dei in ſex diebus, 1. q. 74. 1. c.

Senes ſunt ſuſpicioſi, & amant vinum propter frigiditatem; ſed anus magis; & ſunt fabuloſi. 22. q. 60. 3. c.

1 Senſibile duplex, ſc. per ſe, & per accidens: ſenſible per ſe duplex, ſc. proprium, & commune, 1. q. 17. 2. c. & q. 78. 3. ad 1.

2 Similitudo ſenſibilium eſt in ſenſu tripliciter, ſc. primo, & per ſe, reſpectu ſenſibilium propriorum; per ſe, ſed non primo, reſpectu communium, & per accidens tantum, reſpectu ſenſibilium per accidens, 1. q. 17. 2. c.

3 Senſus in actu eſt ſenſibile in actu, 1. q. 14. 2. c. & q. 55. 1. ad 2.

4 Senſibilium aliqua immutant ſenſum,

ipſum eſt quædam ſimilitudo rei intellectæ, ſicut genitum eſt ſimilitudo generantis, ſed ad amorem pertinet, non quod ipſe amor ſit ſimilitudo, ſed inquantum eſt principium amandi, & ideo genitum, ſcil. verbum, eſt principium amoris, 1. *q.* 27. 4. *ad* 2.

10 Similitudo in divinis aliter pertinet ad verbum, & aliter ad amorem, 1. *q.* 27. 4. *ad* 2.

11 Similitudo & diſſimilitudo in divinis attenditur ſecundum eſſentiam, non autem ſecundum relationes, 1. *q.* 36. 4. *ad* 3.

12 Similitudo & diſſimilitudo attenditur non ſolum ſecundum qualititatem eamdem vel diverſam, ſed etiam ſecundum eumdem vel diverſum modum participandi, 12. *q.* 52. 3. *c.*

13 Conceptio intellectus eſt ſimilitudo rei intellectę, 1. *q.* 27. 2. *c.* fin.

14 Species intelligibilis noſtri intellectus, non poteſt eſſe ſimilitudo principiorum individualium, 1. *q.* 14. 11. *ad* 1. & 12. *c.*

1 Simonia eſt ſtudioſa voluntas emendi, vel vendendi aliquod ſpirituale, vel ei annexum, 22. *q.* 100. 1. *o.*

2 Non eſt peccatum in Spiritum Sanctum, 12. *q.* 100. 1. *ad* 2.

3 Eſt hæreſis, gravior hæreſi Macedonii, quoad exteriorem proteſtationem, & ſimilitudinem, 22. *q.* 100. 1. *ad* 1.

4 Actus eſt ſpiritualis dupliciter, ſcil. ratione principii, ideſt doni vel officii, & ratione finis. Primum licet vendere, non autem ſecundum, quia ſimonia eſſet, 22. q. 100. 3. *o.*

5 Oratio eſt ſpiritualis utroque modo. Ideo non debet imponi pro pretio, quia eſſet ſimonia. Sed licet dare eleemoſynam pauperibus ut orent, 22. *q.* 100. 3. *ad* 2.

6 Licet vendere juſtum patrocinium, & juſtum conſilium. Non autem verum judicium, ideſt ſententiam, nec verum teſtimonium, quia ad hæc tenentur judex & teſtis, non autem advocatus vel juriſperitus. Ideo eſſet ſimonia in cauſa ſpirituali, non autem in cauſa ſæculari, 22. *q.* 71. 4. *o.* & *q.* 100. 3. *ad* 3.

7 Papa poteſt incurrere ſimoniam, ſicut & alii. Et gravius eſt peccatum, quanto Papa eſt major, quia non eſt dominus ſpiritualium, ſed diſpenſator, 22. *q.* 100. 1. *ad* 7.

8 Ante collationem beneficii, licet epiſcopo ſubtrahere de fructibus ejus ad pios uſus; ſed requirere ab eo cui confert, eſt ſimonia, 22. *q.* 100. 4. *ad* 3.

9 Si clericus impendat prælato obſequium honeſtum, ideſt ad ſpiritualia, fit dignus eccleſiaſtico beneficio. Non autem ſi ſit inhoneſtum vel ad carnalia, ideſt ad utilitatem conſanguineorum, vel patrimonii ejus, ſed eſt munus ab obſequio, & ſimonia, 22. *q.* 100. 5. *ad* 1.

10 Dare aliquid adverſariis, ne impediantur in beneficio eccleſiaſtico, ante acquiſitum jus, eſt ſimonia, non autem poſt, 22. *q.* 100. 2. *ad* 5.

11 Permutatio vel tranſactio beneficii eccleſiaſtici ſine licentia, eſt ſimonia, quia nomine emptionis & venditionis, prohibetur omnis contractus ſpiritualium non gratuitus. Sed cum licentia prælati, & ex cauſa utili vel neceſſaria, ſunt licitæ, 22. *q.* 100. 1. *ad* 6.

12 Accipere aliquid temporale pro ſacramentis, eſt ſimonia. Nec conſuetudo excuſat. Non autem accipere ad ſuſtentationem, 22. *q.* 86. 1. *ad* 3. & *q.* 100. 2. *o.*

13 Exigere aliquid pro abſolutione ab excommunicatione, quaſi pretium abſolutionis, eſt ſimonia, non autem quaſi pœnam pro culpa, 22. *q.* 100. 2. *ad* 3.

14 Exigere aliquid pro conſecratione, benedictione ordinis, chriſmate, oleo ſancto, vel alio ſpirituali, eſt ſimonia, niſi accipiatur ut ſtipendium, 22. *q.* 100. 2. *ad* 4.

15 Accipere aliquid pro diſpenſatione, commiſſione, correctione, doctrina ex officio ſpirituali, feſto faciendo, vel præmittendo, etiam ad ſuſtentationem, eſt ſimonia, quia ex officio ad ea obligantur, & ſtipendia habent. Tamen viſitantes poſſunt accipere procurationes, 22. *q.* 100. 3. *ad* 3.

16 Statutum de non fienda proceſſione in funere, niſi dentur tot, eſt illicitum & ſimoniacum, non autem quod proceſſio fiat, ſi tot dentur, 22. *q.* 100. 3. *ad* 2.

17 Dare vel accipere aliquid quaſi pretium, pro prædicatione, prophetia, oratione, officio, & hujuſmodi actibus ſpiritualibus, eſt ſimonia. Non autem accipere pro ſuſtentatione, ſecundum ordinationem eccleſiæ, vel conſuetudinem approbatam, non exigendo ab invitis per ſubtractionem ſpiritualium, ſed per ſuperiorem, 22. *q.* 100. 3. *o.*

18 Hypocrita non videtur eſſe ſimoniacus, quia non dat ſpirituale propter temporale, ſed demonſtrat ſanctitatem, & furatur laudem, 22. *q.* 100. 5. *ad* 4.

19 Emptores ſpiritualium, imitantur Simeonem Magum in actu, venditores autem in intentione; quia voluit emere ut venderet. Giezi vero tantum vendidit. Ideo ſecundi poſſunt dici ſimoniaci & Giezitæ; primi vero, ſimoniaci tantum, 22. *q.* 100. 1. *ad* 4.

20 Simonia mentalis, & quodlibet aliud peccatum interius, nullam pœnam eccleſiaſticam incurrit, ſed divinam, 22. *q.* 100. 6. *ad* 6.

21 Simonia & alia peccata, tollunt gratiam, & executionem ordinum. Non autem tollunt ſacramentum, nec impediunt ſuſceptionem ejus, 22. *q.* 100. 6. *ad* 1.

22 Emens aliquid ſimoniace, punitur privatione cujuslibet rei talis. Dantes autem vel mediantes, puniuntur infamia & depoſitione ſi ſint clerici, ſed laici excommunicatione, 22. *q.* 100. 6. *o.*

23 Recipiens beneficium ſimoniace, tenetur reſtituere illud, & omnes fructus qui potuiſſent percipi à diligenti poſſeſſore, deductis expenſis, licet alius dederit pro eo neſciente, prçter fructus conſumptos bona fide, niſi fuerit inimicus ejus, ut impediret eum, vel niſi contradixerit, nec poſt ratum habuerit, 22. *q.* 100. 6. *ad* 3.

24 Dans pecuniam ſimoniace, non poteſt eam repetere, licet recipiens, eam teneat injuſte, 22. *q.* 100. 6. *ad* 1.

25 Res ſimoniaca, debet reſtitui eccleſiæ, in cujus injuriam data eſt, niſi totum collegium ſit in culpa, 22. *q.* 100. 6. *ad* 4.

26 Nullus debet ordinari ab epiſcopo ſimoniace promoto, etiam occulto, licet præcipiat vel excommunicet. Et ſi ordinetur, non poteſt exequi niſi diſpenſetur, licet ignoraret. Si vero epiſcopus ſit aliter ſimoniacus occultus, quilibet poteſt ordinari ab eo, 22. *q.* 100. 6. *ad* 2.

27 Suſcipiens ordinem ſacrum ſimoniace, etiam occulte, ſuſpenſus eſt quoad ſe, & quoad alios. Sed dans ordinem, vel dans ſive recipiens beneficium, vel medians, publici, ſunt ſuſpenſi utroque modo; occulti vero, ſunt ſuſpenſi primo modo tantum, 22. *q.* 100 6. *ad* 1. & *ad* 2.

28 Solus Papa poteſt diſpenſare cum promoto ſimoniace ſcienter. In aliis autem caſibus, epiſcopus poſt renuntiationem, facit quadruplicem diſpenſationem, ſcil. parvam, ideſt quoad communionem laicam; magnam, ut ſit in ſuo ordine in alia eccleſia; majorem, ut ſit in eadem in minoribus, maximam vero, ut in eadem eccleſia, in qua aliquid ſimoniace acquiſivit majores ordines exequatur, non tamen quod prælationes accipiat, 22. *q.* 100. 6. *ad* 7.

1 Simplex, aut totum cognoſcitur, aut nihil, 1. *q.* 58. 5. *c.* & *q.* 85. 9. *c.* & 22. *q.* 2. 2. *ad* 2.

2 Pluralitas rationum non repugnat maxime unitati & ſimplicitati, niſi quæ reducitur ad diverſitatem rei. Ideo convenit Deo, licet ſit omnino ſimplex, 1. *q.* 3. *o.* & *q.* 9. 1. *c.* & *q.* 25. 1. *c.* & *q.* 28. 2. *c.*

1 Simplicitas ad virtutem veritatis pertinens, dicitur ſimplicitas, quia non tendit in diverſa; veritas autem dicitur, inquantum ſigna concordant ſignatis. Ideo ſimplicitas & veritas differunt tantum ratione, 22. *q.* 109. 2. *ad* 4. *q.* 111. 3. *ad* 2.

2 Simplicitas eſt virtus, ad quam pertinet directe præſervare ſe à deceptione, 12. *q.* 111. 3. *ad* 2.

3 Facit intentionem rectam, non quidem directe, quia hoc facit omnis virtus, ſed indirecte, ſcil. excludendo duplicitatem, per cujus oppoſitum dicitur, 22. *q.* 109. 1. *ad* 4.

1 Simpliciter dicitur dupliciter, ſcil. abſolute, ideſt ſecundum naturam ſuam, ſive ſine adjuncto; & totaliter, ideſt univerſaliter ſive omnino, 22. *q.* 58. 10. *ad* 2. & *q.* 109. *ad* 4. & 3. *q.* 50. 5. *o.*

2 Unumquodque dicitur ſimpliciter, ut in actu, ſecundum quid vero, ut eſt in apprehenſione, 22. *q.* 6. 6. *c.*

Simulatio proprie, eſt mendacium in ſignis factorum exteriorum. Ideo ſemper eſt peccatum. Sed large ſumitur pro fictione, 22. *q.* 111. 1. *c.*

1 Siniſtra pars mundi, eſt aquilonaris, dextra auſtralis, 12. *q.* 102. 4. *ad* 6. *c.* 2.

2 Pars dextra, ſignificat bona ſpiritualia; & ſiniſtra, bona temporalia, 12. *q.* 102. 4. *ad* 6. *c.* 2.

Synonyma dicuntur nomina ſignificantia idem, ſecundum eamdem rationem, 1. *q.* 13. 4. *ad* 1.

Situs, & quæ pertinent ad ſitum, dicuntur de Deo metaphorice; ut ſedere & ſtare, 1. *q.* 3. 1. *ad* 4.

1 Sobrietas proprie eſt circa potum inebriantem. Large vero, eſt circa omnem materiam, quia ſobrius dicitur, quaſi briam, ideſt menſuram ſervans, 22. *q.* 143. *c. princ.* & *q.* 149. 2. *o.*

2 Eſt ſpecialis virtus, 22. *q.* 149. 2. *o.*

3 Eſt maxime neceſſaria juvenibus, quia in eis viget concupiſcentia. Mulieribus autem, quia in eis deficit robur mentis. Senibus vero & epiſcopis, omnibus miniſtris eccleſiæ, & regibus, propter officia & operationes eorum, 22. *q.* 149. 4. *o.*

1 Socrates ditiſſimus Thebanus, abjecit magnum pondus auri, ut Athenis vacaret philoſohiæ, 22. *q.* 186. 3. *ad* 3.

Sodomia, ideſt coitus maſculorum, eſt ſpecies luxuriæ contra naturam, 22. *q.* 142. 4. *ad* 3. fin. & *q.* 154. 11. *o.* & 12. *ad* 4. & 3. *q.* 70. 2. *ad* 1.

1 Sol aliqualiter influit in omnia corpora, 22. *q.* 47. 5. *ad* 2.

2 Sol propter diſtantiam loci, non eundem caloris effectum habet in Dacia, quem habet in Æthiopia, 1. *q.* 115. 6. *ad* 2.

1 Solemnitas unicuique adhibetur, ſecundum conditionem ejus, & tantum cum quis totaliter mancipatur alicui rei, 22. *q.* 88. 7. *c.*

1 Solertia non eſt virtus, quia ſe habet ad bonum & ad malum, & magis dependet ex naturali ingenio, quam ex aſſuetudine, 22. *q.* 49. 4. *o.*

2 Eſt ſubtilitas quædam, in non perfecto tempo-

2 Gratia ſermonis, dupliciter ſubtrahitur, ſcilicet vel propter culpam auditoris vel prædicatoris, & bona opera utriuſque non merentur eam, niſi removendo impedimenta ejus, 22. *q.* 177. 1. *ad* 3.

1 Serviens homini ſufficit quod ei ſubjiciatur obediendo in licitis, ſed qui ſervit Deo oportet, quod ſubjiciatur ei interius, bonum affectum habendo, 22. *q.* 105. 5. *o.*

2 Copula carnalis, retrahit animum à ſervitio Dei, propter vehementiam delectationis, & ſollicitudinem, 22. *q.* 186. 4. *c.*

1 Servus dicitur ad dominum, ideo ubi eſt ſpecialis ratio dominii oportet eſſe ſpecialem rationem ſervitutis, 22. *q.* 81. 1. *ad* 3. & *q.* 104. 5. *o.*

2 Relatio ſervitutis & dominii fundatur ſuper actione & paſsione; ideo proprie non convenit naturæ, ſed perſonæ ſecundum naturam, 3. *q.* 20. 1. *ad* 2. & 2. *c.*

3 Servitus naturaliter refugitur, quia eſt impeditiva boni uſus poteſtatis, 12. *q.* 2. 4. *ad* 3.

4 Eſt contra naturam, quoad primam intentionem naturæ, non autem contra ſecundam, quia naturalis ratio ad hoc inclinat, & hoc appetit natura, ut quilibet ſit bonus; ſed ex quo aliquis peccat, natura etiam inclinat ut ex peccato pœnam reportet. Et ſic ſervitus in pœnam peccati introducta eſt, 12. *q.* 94. 5. *ad* 3.

5 Servitus quæ eſt de jure gentium, eſt naturalis, non quidem abſolute, ſed ratione utilitatis conſequentis, ſcilicet quod quis regatur à ſapiente, & juvet eum, 12. *q.* 94. 5. *ad* 3. & 22. *q.* 57. 3. *ad* 3.

6 Homo eſt ſervus alterius hominis ſecundum corpus, non autem ſecundum mentem, 22. *q.* 104. 5. *c.* *ad* 2. & 6. *ad* 1. & *q.* 122. 4. *ad* 3.

7 Vernaculus, ideſt in ſervitute natus, vel ſervus emptus ad ſervitium Judæorum, ſi fiat Chriſtianus, liberatur à ſervitute; nullo pretio dato. Si vero infidelis exiſtens ſit emptus ad mercationem, tenentur per ſtatutum eccleſiæ infra tres menſes exponere eum venditioni, nec in hoc injuriam facit eccleſia, 22. *q.* 10. 10. *c.*

8 In ſpiritualibus eſt duplex ſervitus, & duplex libertas, ſcilicet peccati & juſtitiæ, 22. *q.* 183. 4. *c.*

9 Servitus triplex, ſcilicet peccati, hominis, & Dei, 22. *q.* 122. 4. *ad* 3. item *q.* 183. 4. *c.*

10 Homo juſte relictus eſt à Deo in ſervitute diaboli, licet ille injuſte invaſerit eum, 3. *q.* 46. 3. *ad* 3. & *q.* 48. 4. *ad* 2. & *q.* 49. 2. *c.*

11 Servitus peccati, eſt vere ſervitus, ſed eſt libertas ſecundum opinionem tantum, ſervitus autem Dei, eſt è converſo, 22. *q.* 183. 4. *c.*

12 Cum per matrimonium alter conjugum alteri obligetur ad libere reddendum debitum, ſervitutis conditionem neceſſe eſt dirimere matrimonium, dummodo ſit ignorata, 1. *q.* 52. 1. *o.*

13 Cum matrimonium ad jus naturæ referatur, poteſt ſervus ſine domini ſui conſenſu libere matrimonium contrahere, s. *q.* 52. 2. *c.*

14 Vir cum ſubjiciatur uxori in his tantum, quæ ad actum naturæ ſpectant, poteſt alteri ſe in ſervum dare, abſque ſuæ uxoris conſenſu, s. *q.* 52. 3. *o.*

15 Proles ac filii matrem potius ſequuntur in libertatis ac ſervitutis conditione, quam patrem. Quamquam in quibuſdam hoc excipiatur terris, in quibus proles deteriorem ſequitur conditionem, s. *q.* 52. 4. *c.*

Sexta dies creationis, 1. *q.* 70. 1. *c.* & *q.* 72. *o.* & *q.* 90. 4. *c.* & *q.* 91. 4. *ad* 5.

1 Sexuum diverſitas in eodem, vel in diverſis, cauſatur ex virtute cœleſti, & ex diſpoſitione materiæ, 1. *q.* 115. 3. *ad* 4.

2 Prophetia poteſt convenire mulieri, quia attenditur ſecundum mentem illuminatam à Deo, ex quo non eſt diverſitas ſexuum, 22. *q.* 177. 2. *ad* 2.

Sibylla expreſſe prophetavit de Chriſto, 22. *q.* 2. 7. *ad* 3. & *q.* 72. 6. *ad* 1.

Sicut, importat ſimilitudinem, non autem æqualitatem, 1. *q.* 70. 4. *ad* 2.

1 Significat terminus ſingularis, & ſupponit idem ſecundum ſophiſtas, non autem terminus communis, 1. *q.* 39. 4. *ad* 1.

2 Nomen non ſignificat, niſi mediante conceptione intellectus, 1. *q.* 13. 1. *c.* & 4. *c.* *ad* 1. & 9. *ad* 2.

3 Modus ſignificandi ſequitur modum intelligendi, 1. *q.* 45. 2. *ad* 2.

4 Ad proprietatem locutionis requiritur res ſignificata, & modus ſignificandi, 1. *q.* 39. 4. 5. *c.*

5 Variatio dictionis in principio, mutat ſignificationem, & variatio in fine, mutat conſignificationem apud Latinos; ſed apud Græcos mutat in verbis, etiam in principio, 3. *q.* 60. 7. *ad* 3.

1 Signi poteſt eſſe ſignum reſpectu diverſorum, & ſui, ut eſt in alia ſpecie, non autem in eadem ſpecie, 3. *q.* 48. 3. *ad* 2.

2 Signum multorum ordinatorum ad unum, non eſt ambiguum & fallax, ſed eſt certum, 3. *q.* 60. 3. *ad* 1.

3 * Signum quandoque dicitur cauſa, ſcilicet quando eſt notior effectu. Sed ſępius dicitur de effectu, & dividitur contra cauſam. Tamen ideo potius dicit ſcriptura, ut luminaria ſint in ſigna, quam in cauſas, ut occaſionem idololatriæ tolleret, 1. *q.* 70. 2. *ad* 2.

4 Cauſa principalis non poteſt proprie dici ſig-

4 Cauſa principalis non poteſt proprie dici ſignum effectus, licet occulti, & cauſa ſit ſenſibilis & manifeſta, ſed tantum cauſa inſtrumentalis, 3. *q.* 62. 1. *ad* 1.

5 Signum primo & principaliter convenit ſenſibilibus. Non autem intelligibilibus, niſi ut ſunt manifeſtata per ſenſibilia, 3. *q.* 60. 4. *ad* 1.

6 Petere ſignum à Deo contingit dupliciter, ſcil. ad explorandum poteſtatem Dei, vel veritatem dicti ejus, & ad inſtructionem. Primum eſt peccatum tentationis Dei, non autem ſecundum, 22. *q.* 97. 2. *ad* 3.

7 Multa ſigna præcedent diem judicii, s. *q.* 73. 1. *c.*

8 Sol & Luna obſcurabuntur ad incutiendum terrorem hominibus, s. *q.* 73. 2. *c.*

9 Virtutes propter rei novitatem & ſplendorem movebuntur, s. *q.* 73. 3. *o.*

1 Syllogiſmus in agendis fit, cujus major univerſalis eſt intellectus practici; minor vero particularis eſt rationis particularis, ideſt cogitativæ; concluſio autem in electione operis, 22. *q.* 76. 1. *c.* & *q.* 90. 1. *ad* 2.

2 Syllogiſmus neceſſario eſt in quolibet actu virtutis, & peccati. Sed temperatus & intemperatus ſyllogizant ex triplici propoſitione: continens autem & incontinens ex quadruplici propoſitione, ſed diverſimode, 12. *q.* 77. 2. *ad* 4.

Sylveſter Papa excommunicavit eos à quibus exulavit, non quidem ex vindicta, ſed ex zelo Dei, 22. *q.* 108. 1. *ad* 4.

1 Symbola neceſſe fuit edere plura contra diverſas hæreſes. Nec differunt, niſi quod explicatur in uno implicitum in alio, 22. *q.* 1. 9. *ad* 2. & 10. *ad* 1. & *ad* 2.

2 Edere novum ſymbolum pertinet tantum ad Papam, ſicut & cætera pertinentia ad totam eccleſiam, 22. *q.* 1. 10. *o.* & *q.* 11. 2. *ad* 3.

3 In ſymbolis, dicitur credo in Deum, in perſona eccleſiæ, cujus fides eſt formata, quæ invenitur in omnibus aliis qui ſunt numero & merito de eccleſia, & ut ſi qui fideles fidem formatam non habent ad hanc formam pertingere ſtudeant, 22. *q.* 1. 9. *ad* 3.

4 In ſymbolo Apoſtolorum melius dicitur ſanctam eccleſiam, quam in ſanctam eccleſiam. Tamen ſi dicatur, in ſanctam eccleſiam, intelligitur in Spiritum Sanctum ſanctificantem eam, 22. *q.* 1. 9. *ad* 5.

5 In quolibet concilio compoſitum eſt aliquod ſymbolum, non quidem aliud á præcedenti, ſed explicans aliquid implicitum in priori, contra novam hæreſim, 1. *q.* 36. 2. *ad* 2.

6 In ſymbolo patrum nihil explicatur de deſcenſu Chriſti ad inferos, quia nullus error exortus eſt contra hoc, 22. *q.* 1. 9. *ad* 4.

7 Symbolum patrum publice cantatur in miſſa, quia editum fuit fide jam manifeſtata, & eccleſia pacem habente, & declarans ſymbolum Apoſtolorum, editum tempore perſecutionis, fide nondum propagata. Ideo ſymbolum Apoſtolorum occulte dicitur in prima, & in completorio, quaſi contra tenebras errorum præteritorum & futurorum, 22. *q.* 1. 9. *ad* 6.

8 Dicitur ſtatim poſt evangelium, quaſi expoſitio ejus. Symbolum Athanaſii dicitur in prima, quaſi expulſis jam hæreticorum tenebris. Et utrumque dicitur tantum in diebus, in quibus homines magis conſueverunt venire ad eccleſiam, & in quibus ſolemnizatur aliquid de pertinentibus ad articulos fidei, 3. *q.* 83. 4. *c.*

9 Athanaſius compoſuit manifeſtationem fidei, non quidem per modum ſymboli, ſed per modum doctrinæ, licet auctoritate Papæ, habeatur ut regula fidei, quia integram fidei veritatem breviter continet, 22. *quæſt.* 1. 10. *ad* 3.

1 Similitudo eſt relatio æquiparantiæ, non tamen ſemper denominat utrumque extremorum, ſed tantum quando forma eſt æqualiter & eadem ratione in utroque extremorum, 1. *q.* 4. 3. *ad* 4. & *q.* 42. 1. *ad* 3.

2 Similitudo duplex, ſcil. participationis ejuſdem formæ, & proportionis, 1. *q.* 4. 3. *o.* & *q.* 14. 3. *ad* 2.

3 Duplex, ſcil. repræſentationis, & ſecundum convenientiam in natura. Prima requiritur inter cognoſcens, & cognitum, non autem ſecunda, 1. *q.* 85. 8. *ad* 3. & *q.* 88. 1. *ad* 2.

4 Duplex, ſcil. ut principium, & ut principiatum. Prima dicitur exemplar, ſecunda vero imago, 1. *q.* 35. 1. *ad* 1.

5 Aliqua dicuntur ſimilia dupliciter, ſcil. participando unam formam, & ſecundum quod unum imitatur alterum, ſecundum proportionalitatem. Prima ſunt compoſita. Ideo nulla creatura eſt ſic ſimilis Deo, ſed ſolum ſecundo modo, 1. *quæſt.* 4. 3. *o.* & *quæſt.* 44. 3. *ad* 1.

6 Similitudo triplex creaturæ rationalis ad Deum, ſcil. ſecundum eſſe naturæ, ſecundum cognitionem, & ſecundum poteſtatem operandi ad beatitudinem obtinendam, 22. *q.* 163. 2. *o.*

7 Primas duas habuit angelus á principio, & tertiam appetiit. Sed homo, tantum primam habuit in ſua creatione, & reliquas appetiit, 22. *q.* 163. 2. *o.*

8 Verbum, idea, Deus, & quælibet cauſa, dicitur large ſimilitudo, ideſt exemplar creaturę, & effectus, non autem proprie, 1. *q.* 35. 1. *ad* 1. & *q.* 57. 2. *ad* 2.

9 Similitudo convenit verbo, inquantum ip-

ſpiritualiter tantum, ut color; quædam materialiter, ut guſtabile & tangibile, alia vero utroque modo, *1. quæſt. 67. 1. c. & quæſt. 78. 3. c.*

1 Aliquid pertinet ad ſenſualitatem dupliciter, ſcilicet ut præambulum ſicut apprehenſive, ſenſitive, & eſſentialiter, ut appetitive tantum, *1. q. 81. 1. ad 1.*

2 Senſualitas dicitur à ſenſu, & eſt vis appetitiva ſenſitivæ partis, *1. q. 81. 1. o.*

3 Non nominat ſimpliciter unam potentiam, ſed unam ſecundum genus, ſcilicet appetitivam ſenſitivam, *1. q. 80. 2. c.*

4 Nominat appetitivum ſenſitivum, ut indiſtinctus, incompletus & depreſſus eſt; ideo non poteſt eſſe ſubjectum virtutis, ſed perpetuę corruptionis: ideo differt tantum ratione à concupiſcibili & iraſcibili, quia nominat idem, ſed oppoſito modo, *1. q. 81. 3. ad 1. & 12. q. 74. 3. ad 2.*

5 * Singuli motus ſenſualitatis ſunt in poteſtate noſtra, non autem omnes ſimul, *12. q. 74. 3. ad 2. & 22. q. 154. 5. c.*

6 Ratio tripliciter ſe habet ad motum ſenſualitatis, de genere peccati mortalis, ſcilicet ut imperans vel conſentiens, ut reſiſtens, & neutraliter: primo modo peccat mortaliter; tertio venialiter, non autem ſecundo, ſed meretur, *22. q. 154. 5. c.*

7 Senſualitas non poteſt ſanari à corruptione fomitis, niſi per miraculum, quod tamen non fit in hac vita, quadruplici ratione, ſcilicet quia ipſe Deus ſecundum ordinem ſuæ ſapientiæ ſic diſpoſuit: & quia donum gratiæ, quæ per Chriſtum nobis confertur, quamvis ſit efficacius, quam peccatum primi hominis, non tamen ordinatur ad removendum corruptionem prædictam, quæ eſt naturæ, ſed ad removendum culpam perſonæ; ſimiliter etiam hujuſmodi corruptio quamvis ſit contra ſtatum naturæ primitus inſtitutæ; eſt tamen conſequens principia naturæ ſibi relictæ. Eſt etiam homini utile ad vitandum elationis vitium, ut ſenſualitatis infirmitas maneat poſt baptiſmum, *12. q. 74. 3. ad 2.*

1 Senſus eſt potentia paſsiva, *1. q. 79. 3. ad 1.*

2 Eſt virtus corporea, ideo eſt cognoſcitivus corporalium tantum, & non ſpiritualium, *1. q. 12. 3. c. & 4. ad 3. & q. 85. 1. c. & 12. q. 3. 3. c. & 22. q. 46. 3. c. ad 3.*

3 Non datur ſenſus agens, *1. q. 79. 3. ad 1.*

4 * Senſus eſt quædam deficiens participatio intellectus, *1. q. 77. 7. c.*

5 Quandoque ſumitur pro judicio rationis, *22. q. 46. 3. c. ad 3.*

6 Dicitur tripliciter, ſcilicet natura ſenſitiva, potentia, & actus, *1. q. 79. 1. ad 1.*

7 Senſus exteriores ſunt tantum quinque, ſecundum quinque modos immutationis ab objectis, ſcilicet viſus, auditus, olfactus, guſtus, & tactus, *1. q. 78. 3. o.*

8 Senſus interiores ſecundum Ariſt. ſunt tantum quatuor, ſecundum quatuor modos operationum, ſcilicet ſenſus communis, imaginativa, ęſtimativa, in aliis animalibus, ſive cogitativa in homine, & memoria ſenſitiva; licet ſint quinque, ſecundum Avicennam, ſcilicet ſenſus communis, imaginativa, phantaſia, ęſtimativa, & memoria ſenſitiva, *1. q. 78. 4. o.*

9 Senſus non apprehendit rationem eſſendi, nec intentionem entis, nec formam ſubſtantialem, niſi per accidens, ſed tantum accidentia ſenſibilia, *1. q. 57. 1. ad 2. & q. 67. 3. c. & q. 75. 6. c.* fin.

10 Non poteſt cognoſcere ſubſtantiam, *12. q. 31. 5. c.*

11 Non poteſt cognoſcere univerſalia, quia non poteſt recipere formam immaterialem, quia ſemper recipit in organo corporali, *1. q. 12. 4. c. & q. 85. 1. c. & 12. q. 5. 1. ad 1. & q. 19. 3. c. & q. 29. 6. o.*

12 Nullus ſenſus diſcurrit à cauſis ad effectus, nec è converſo, ſed tantum intellectus, *1. q. 58. 4. 5. o. & q. 85. 5. o.*

13 Senſus dupliciter immutatur, ſcilicet interius, & exterius ab objecto, *1. q. 111. 4. c.*

14 Senſus exterior apprehendit tantum rem præſentem; interior autem etiam abſentem, *1. q. 78. 4. c. ad 6. & q. 81. 3. ad 3. & 12. q. 15. 1. c. & quæſt. 17. 7. ad 3. & quæſt. 35. 2. ad 2.*

15 Objectum ſenſus communis eſt ipſum ſenſibile, quia cum ſit una potentia, extendit ſe ad omnia objecta quinque ſenſuum exteriorum, *1. q. 1. 3. ad 2.*

16 Senſus communis non eſt communis ut genus, ſed ut radix & principium ſenſuum exteriorum, vel ut reſpicit objectum ſub univerſaliori ratione formali, *1. q. 1. 3. ad 2. & q. 78. 4. ad 1.*

17 Fertur in omnia ſenſibilia, ſecundum unam communem rationem, ad quam nullus ſenſuum propriorum pertingere poteſt, *1. q. 1. 3. ad 2.*

18 Cognoſcit differentias ſenſibilium diverſorum generum, & intentiones ſenſuum, non autem ſenſus proprios, *1. q. 14. 2. ad 1. & q. 57. 2. c. & q. 78. 4. ad 2.*

19 Senſus proprius diſcernit inter contraria ſenſibilia, inquantum participat aliquid de virtute ſenſus communis; ſed ultimum judicium & ultima diſcretio pertinet ad ſenſum communem, qui judicium aliorum perficit, *1. q. 78. 4. ad 2.*

20 Senſus formati habent propriam operationem, ſcilicet judicium de propriis objectis, ſed judicium eorum ſenſus communis perficit, *1. q. 78. 4. ad 2. fin.*

21 * Sentire & intelligere, ſunt actiones immanentes, *1. q. 14. 2. ad 1. & q. 54. 2. c. & 12. q. 31. 5. c.*

22 Sentire non ſemper accipitur pro actu ſenſus, ſed quandoque pro actu intellectus, ſecundum quod intellectus quandoque ſenſus dicitur, *1. q. 54. 5. ad 1. & 22. q. 46. 3. c. ad 3.*

23 Senſus theologiæ duplex, ſcilicet literalis vel hiſtoricus, quem voces ſignificant; & ſpiritualis vel myſticus quem res habent. Et eſt triplex, allegoricus, ideſt figurativus, tropologicus, ideſt moralis, & anagogicus, ideſt cęleſtis, *1. q. 1. 10. o. & 12. q. 102. 2. c.*

24 In ſacra ſcriptura, pręter principalem ſenſum, quem auctor intendit, poſſunt alii ſenſus non incongrue aptari, *1. q. 1. 9. ad 2. & 10. ad 1. & q. 102. 1. c.*

25 Nulla alia ſcientia vel ſcriptura, præter ſacram ſcripturam, habet ſenſus ſpirituales, ſed tantum literales, *1. q. 1. 10. c.*

26 Multiplicitas iſtorum ſenſuum non facit æquivocationem, nec aliquam ſpeciem multiplicitatis, *1. q. 1. 10. ad 1.*

27 Senſui literali ſacræ ſcripturæ numquam poteſt ſubeſſe falſum, *1. q. 1. 10 ad 3.*

28 Senſus literalis eſt, quem auctor ſacræ ſcripturæ intendit, *1. q. 1. 10. c.*

29 Senſus ſpiritualis ſacræ ſcripturæ fundatur ſuper literalem, & eum præſupponit, *1. q. 1. 10. c. ad 1.*

30 In una litera ſacræ ſcripturæ ſunt plures ſenſus literales, *1. q. 1. 10. c. fin.*

31 Senſus parabolicus continetur ſub literali, non autem figura ejus, *1. q. 1. 10. ad 3. & 12. q. 102. 2. ad 1.*

32 Nihil continetur ſub ſenſu ſpirituali, neceſſarium fidei, quod ſcriptura non tradat alicubi manifeſte per ſenſum literalem, *1. q. 1. 9. ad. 2. & 10. ad 1.*

1 Sententia eſt applicatio juris, ad particulare factum, *12. q. 96. 1. ad 1. & 22. q. 67. 1. c.*

Separatio eſt delectabilis dupliciter, ſcilicet inquantum tollitur contrarium perfectioni rei, vel inquantum aliqua unio fit, *12. q. 36. 3. ad 2. & ad 3.*

September eſt quaſi totus ſolemnis apud Judæos, ſicut & ſeptimus dies, *12. q. 102. 4. ad 10.*

Septenarius numerus univerſitatem ſignificat, *22. q. 102. 5. ad 5.*

1 Sepulturæ modus, & officia à cujuſcumque gentis ſervari debet, *3. q. 51. 2. ad 2.*

2 Terra non conſecrata in ſepulturam, poteſt emi in ſepulturam, & ſepultura jam conſecrata, poteſt vendi ratione materiæ in neceſſitate eccleſiæ, ſicut & calix conſecratus ratione materiæ; non autem poteſt vendi ratione conſecrationis, vel officii, vel proceſsionis in funere alicujus, ut ſcilicet aliquis pro pecunia ibi ſepeliatur; tamen non dantes oblationes debitas pro ſuſtentatione, poſſunt compelli dare ſecundum conſuetudinem, & poſſunt puniri per ſacramentorum ſubtractionem, non per ſacerdotem cui ſunt oblationes faciendæ, ne videatur pro ſacramentorum vel ſacramentalium exhibitione aliquid exigere, ſed per aliquem ſuperiorem, *22. q. 86. 1. ad 2. & q. 100. 2. ad 4. & 3. ad 2. & ad 3.*

3 Sepultura non confert mortuo quoad ſpiritum, ſed quoad honorem ejus, & pium affectum vivorum, ideo pro ea quidam commendantur, *22. q. 32. 2. ad 1.*

4 Sepulturam non ponit Chriſtus inter opera miſericordię, ſed ſolum ea quæ ſunt evidentioris neceſsitatis, *22. q. 32. 2. ad 1.*

5 Chriſtus non voluit crucifigi, ubi ſepultus eſt Adam, ideſt in Hebron, ſed in Calvariæ loco communi damnatorum, ut oſtenderetur quod crux Chriſti eſt in remedium contra peccatum totius mundi, & non tantum contra peccatum perſonale Adæ, *3. quæſt. 46. 10. ad 3.*

6 Sepultura Chriſti, operata eſt efficienter noſtram ſalutem, ſicut & mors ejus, *3. q. 51. 1. ad 2. & 2. ad 4.*

7 Chriſtus fuit ſepultus convenienti modo, & redditur ratio literalis & myſtica omnium geſtorum circa hoc, *3. q. 51. 2. o.*

8 Fuit convenienter ſepultus ad probandum veram ejus mortem, ad ſpem reſurrectionis noſtræ, & ad exemplum quod abſcondamur á turbis, *3. q. 51. 1. o. & 2. 4. c. & q. 52. 4. c.*

9 Fuit in ſepulchro tantum una die uſuali, & duabus noctibus, ideſt; triginta ſex horis, *3. q. 51. 4. o. & q. 52. 4. c. & q. 53. 2. c.*

1 Seraphin interpretantur ardentes, ſeu accendentes, *1. q. 63. 7. ad 1. & 9. ad 3. & q. 108. 5. ad 5. & q. 109. 3. ad 3.*

2 Dicitur ab incendio, ſecundum tres proprietates ignis, ſcilicet motus continui ſurſum, exceſſus fervoris, & lucis, *1. quæſt. 108. 5. ad 5.*

3 Eſt primus ordo primæ hierarchiæ angelorum, quia in amando eſt completiſsima unio ad Deum, quia facit interiora amati penetrare, *1. q. 63. 7. ad 1. & 9. ad 3. & q. 108. 5. ad 5. & q. 109. 1. ad 3.*

4 Imagines cherubin & ſeraphin, fuerunt in templo Salomonis; non quidem ad cultum, ut adorarentur, ſed ad myſterium, *12. q. 102. 4. ad 6. c. 1.* fin.

1 In ſermone eſt aliqua gratia gratis data, ad efficaciter loquendum, ſicut donum linguarum, ad poſſe intelligi á diverſis, *22. q. 177. 1. o.*

tempore medii, ſecundum Ariſt. Vel eſt habitus, ex repentino inveniens quod convenit, 22. *q.* 48. *c.*

3 Valet ad bene conſiliandum, ſed neceſſaria eſt in repentinis, 22. *q.* 49. 4. *ad* 2.

1 Solicitudo eſt ſtudium adhibitum ad aliquid conſequendum, quod majus eſt, ubi eſt timor, & minus eſt, ubi eſt ſecuritas, 22. *q.* 47. 9. *ad* 3. & *q.* 55. 6. *c.*

2 Solicitus dicitur quaſi ſolers citus, quia ex ſolertia animi, velox eſt ad proſequendum agenda, 22. *q.* 47. 9. *c.* & *q.* 49. 4. *c.*

3 Solicitudo pertinet ad prudentiam, 22. *q.* 47. 9. *c.* & *q.* 48. *ad* 5. & *q.* 53. *princ.* & *q.* 54. 2. *c.*

4 Solicitudo temporalium, eſt illicita tripliciter, ſcilicet ſi in eis ponatur finis, vel ſuperfluum ſtudium, vel timor, 12, *q.* 108. 3. *ad* 5. & 22. *q.* 55. 6. *o.* & *q.* 83. 6. *ad* 2. & *q.* 188. 7. *c.*

5 De futuris prohibetur, niſi immineat tempus eorum, 22. *q.* 55. 7. *o.* & *q.* 188. 7. *ad* 2.

1 * Solitarius Homo poteſt vivere dupliciter, ſcil. vel quaſi ſocietatem humanam non ferens propter animi ſævitiam, & hoc eſt beſtiale; vel per hoc quod totaliter divinis rebus inhęret, & hoc eſt ſupra hominem; & ideo Philoſ. dicit in 1. polit. quod ille, qui aliis non communicat, aut eſt beſtia, aut Deus, ideſt divinus, 12. *q.* 51. 1. *c.* fin. & 22. *q.* 88. 8. *ad* 5.

2 * Si abſque pręcedenti exercitio, ſolitaria vita aſſumatur, eſt periculoſiſsima, niſi per divinam gratiam ſuppleatur, quod in aliis per exercitium acquiritur; ſicut patet de beatis Antonio, & Benedicto, 22. *q.* 188. 8. *c.* fin.

Solitudo non eſt eſſentia perfectionis, ſed eſt inſtrumentum congruum contemplationi, non actioni, 22. *q.* 188. 8. *o.*

1 Solus, removet conſortium dupliciter, ſcilicet vel ſimpliciter, ideſt ſolitarius, ſcilicet qui non eſt cum alio ejuſdem naturæ, vel conditionis, vel reſpectu alicujus; primo modo ſtat cathegorematice, ſecundo modo ſyncathegorematice, 1. *q.* 31. 3. 4. *o.*

2 Solus, proprie determinat tantum ſubjectum, ſolum autem, & tantum, poſſunt congrue addi ſubjecto & prędicato, 1. *q.* 31. 3. *ad* 2. & 4. *c.*

3 * Hęc proprie non conceditur, Pater, vel Trinitas, eſt ſolus Deus, niſi ex parte prędicati intelligatur aliqua implicatio, 1. *q.* 31. 3. *ad* 2.

4 Hæc propoſitio, ſolus Deus eſt pater, cathegorematice eſt falſa, ſed ſyncathegorematice eſt vera in triplici ſenſu, & eſt falſa in uno ſenſu, ſcilic. formaliter & communiter, 1. *q.* 31. 3. *ad* 3.

5 Hæc propoſitio, ſolus pater eſt Deus, & alię ſimiles, cathegorematice ſunt falſæ, ſed ſyncathegorematicæ ſunt veræ in duplici ſenſu, & falſę in uno ſenſu, 1. *q.* 31. 4. *o.*

6 Hæc propoſitio, ſolus Deus creat, vel generat, vel eſt Deus, & aliæ ſimiles, ſunt falſæ cathegorematice, ſed ſunt veræ ſyncathegorematice, in duplici ſenſu, 1. *q.* 31. 3. *o.*

1 Somniorum cauſa duplex, ſcil interior, ideſt, præcedens cogitatio, vel diſpoſitio corporis, & exterior, ſcil. ars, cęlum, dęmon, & Deus per Angelos, 22. *q.* 95. 6. *o.* & *q.* 154. 5. *c.* & *q.* 172. 1. *ad* 2. & 3. *q.* 80. 7. *c.*

2 Somnium quandoque eſt cauſa futurorum eventuum, ſcil. inducendo ad operandum, & quandoque eſt ſignum eorum, ſcil. quando idem eſt cauſa utrique, 22. *q.* 95. 6. *c.* & *q.* 154. 5. *c.*

Somnolentia & ocioſitas, ut reducuntur ad corporem, ſunt filiæ acediæ, 22. *q.* 35. 4. *ad* 3.

1 Somni tempore nullus poteſt mereri, nec demereri, quia tunc non poteſt haberi perfectum judicium rationis; ſed poteſt eſſe ſignum pręcedentis meriti, vel peccati, 1. *q.* 84. 8. *o.* & *q.* 94. 4. *ad* 4. & 22. *q.* 154. 5. *o.*

2 Somnus poteſt eſſe peccatum mortale, vel ſaltem occaſio peccati mortalis, ſcilicet quando ex hoc omittitur illud, quod quis facere debet, vel fit aliquid quod inclinat ad malum, 12. *q.* 71. 5. *c.*

1 Sors proprie dicitur, cum aliquid fit, ut conſiderato ejus adventu, aliquid innoteſcat, 22. *q.* 95. 3. 8. *c.*

2 Sors triplex, ſcil. divinatoria, diviſoria, & conſultoria; prima quæritur cognitio futuri; ſecunda habendi; tertia fiendi, 22. *q.* 95. 8. *c.*

3 Cujus eventus expectatur ex ſtellis, eſt vana & falſa; ſi autem à fortuna, eſt vana tantum ſors diviſoria; ſi vero à diabolo, eſt illicita, & prohibetur ſecundum canones, ſed ſi expectatur á Deo, non eſt mala ſecundum ſe, licet ſit peccatum quadrupliciter, ſcil. ſi fiat ſine neceſsitate, vel ſine reverentia, vel in terrenis, vel in electionibus eccleſiaſticis, 22. *q.* 95. 8. *c.*

1 Species duplex, ſcil. natura communicabilis pluribus individuis immediate ſecundum nomen & rationem æqualiter participatam, ut homo, & intentio quieſcens in anima, ut ſpecies in anima, 1. *quæſt.* 13. 9. *o.*

2 Unumquodque ſortitur ſpeciem ſecundum actum, & non ſecundum potentiam, ſed ſecundum formam in compoſitis ex materia & forma, 1. *quæſt.* 53. 1. *c.* & 12. *q.* 3. 3. *c.*

3 Illud ſecundum quod aliquid ſortitur ſpeciem oportet eſſe fixum, & ſtans quaſi indiviſibile; & quicquid attingit illud, ſub illa ſpecie continetur, & quicquid recedit ab eo in plus vel minus, pertinet ad aliam ſpeciem perfectiorem, vel imperfectiorem, 12. quæſt. 52. 1. *c.*

4 Nihil prohibet eſſe quam ſpeciem in aliquo genere, quę aliqualiter operetur in omnibus ſpeciebus ejuſdem generis, ſicut ſol influit in omnia corpora, 22. q. 47. 5. *ad* 2.

1 Spectacula de utilibus, & neceſſariis ad vitam, ut venationes, diſtrahunt animum, & debent vitari à pœnitente, licet ſint licita, cum debitis circumſtantiis, 22. q. 167. 2. *c.* *ad* 2.

2 Turpium vitanda ſunt ab omnibus, ſed maxime á pœnitentibus, 22. q. 102. 6. *ad* 8. & q. 167. 2. *ad* 2.

3 Inſpectio ſpectaculorum turpium, & ad peccata provocantium ſtudioſa, eſt prohibita; & eſt peccatum, & eſt mortale quandoque: unde & commiſtionem animalium diverſæ ſpeciei, prohibet lex, ad tollendam univerſaliter occaſionem concupiſcentię. Animalia enim diverſarum ſpecierum, non commiſcentur de facili, niſi hoc per homines procuretur, & ſic in aſpectu coitus animalium, excitatur homini concupiſcentiæ motus, unde etiam in traditionibus Judæorum, prohibitum invenitur, ut Rabbi Moyſes dicit, ut homines averterent oculos ab animalibus coeuntibus, 22. q. 102. 4. 6. *ad* 8. & q. 167. 2. *c.* *ad* 2.

Speculatio dicitur à ſpeculo, non autem á ſpecula, & reducitur ad meditationem, quia eſt viſio cauſæ per effectum, 22. quęſt. 180. 3. *ad* 2.

In ſpeculo fracto reſultant multę imagines, quia habet multas ſuperficies, cauſantes ſingulas reverberationes, quia non habent ibi eſſe quieſcens, 3. q. 76. 3. *c.*

1 Spes eſt virtus, 22. q. 17. 1. *o.*

2 Theologica, 12. q. 62. 3. *o.* & 22. q. 17. 5. *o.* & q. 18. 1. *c.* & 2. *ad* 4.

3 Poteſt eſſe informis, ideſt ſine charitate, 12. q. 65. 4. *o.* & 5. *ad* 2.

4 Informis non eſt virtus, 12. q. 65. 4. *o.* & 5. *ad* 2.

5 Objectum principale ſpei eſt gloria animæ, non autem gloria corporis, ſed objectum ſecundarium, 22. q. 17. 5. *ad* 1. & q. 18. 2. *ad* 4. & 3. q. 7. 4. *ad* 1.

6 Spes habet duplex objectum, ſcilicet bonum expectatum, & auxilium Dei, 12. q. 40. 7. *c.* & q. 42. 1. *c.* & q. 62. 4. *ad* 3. & 22. q. 1. 3. *ad* 1. & q. 17. 2. 4. 6. & *c.* 6. *ad* 3. & 7. *c.* & q. 18. 1. fin. & q. 19. 1. *c.* & 3. q. 7. 6. *ad* 1.

7 Objectum ejus habet quatuor conditiones, ſcilicet bonum, arduum, futurum, & poſsibile, 12. quęſt. 40. 1. *o.* & 2. 5. 6. 7. 8. *c.* & q. 41. 2. *c.* & quæſt. 42. 3. *c.* & *ad* 3. & 22. quæſt. 17. 1. 7. *c.* & quæſt. 18. 1. *ad* 1. & 2. *c.* *ad* 3. & quæſt. 20. 4. *c.* & quæſt. 21. 1. *c.* & q. 144. 1. *c.*

8 Objectum ſpei non eſt poſsibile, ut eſt differentia veri; ſed ut poſsibile, dicitur ſecundum aliquam potentiam, 12. q. 40. 3. *ad* 2.

9 Spes poteſt eſſe de actu virtutis, qui eſt in poteſtate noſtra, 12. q. 42. 3. *ad* 3.

10 Eſt tantum eorum quæ non habentur á ſperante, 3. q. 7. 8. *ad* 2. & 9. *ad* 1.

11 Spes & præſumptio, ſunt de malo abuſive, pro inordinato timore, 22. quęſt. 21. 3. *ad* 1.

12 Spes directe reſpicit proprium bonum, non autem bonum alienum, quia ſignificat motum. Motus autem ſemper eſt ad proprium terminum proportionatum mobili, 22. q. 17. 3. *c.*

13 Sperare licet in homine, ut in cauſa ſecundaria, non autem ut in cauſa principali, ſed tantum in Deo, 22. q. 17. 4. *o.* & 5. *c.* & q. 25. 1. *ad* 3.

14 Proprium, & principale objectum ſpei virtutis, eſt beatitudo æterna, ſecundarium autem, ſunt alia bona, 22. q. 17. 2. 4. *o.* & 5. *c.* *ad* 1. & q. 18. 2. *c.* *ad* 3.

15 Spes eſt de beatitudine, ut de ultimo fine, ſed eſt de gratia, ut deducente ad finem, 12. q. 69. 2. *ad* 1. & 3. *o.*

16 Spes abſolute eſt tantum de bono proprio, ſed ut præſupponit amorem, poteſt aliquis alteri ſperare vitam æternam, 22. q. 17. 3. *c.* & q. 18. 2. *ad* 3. & 3. *ad* 2. & 3. q. 7. 4. *ad* 3.

17 Nec eſt in beatis, 12. q. 67. 4. 5. *o.* & 22. q. 18. 2. *o.* & 3. *c.* & q. 19. 11. *ad* 3.

18 Nec eſt in damnatis, ſed tantum in viatoribus hic, vel in purgatorio, vel in limbo patrum, 22. q. 18. 3. *c.*

19 Eſt ſubjective in potentia appetitiva, non autem in cognoſcitiva, 12. q. 40. 2. *o.* & 22. q. 18. 1. *o.*

20 Eſt in iraſcibili ſubjective, 1. q. 50. 1. *ad* 2. & 12. q. 23. 1. 2. *c.* & q. 40. 1. *o.* & *c.* *ad* 3.

21 Spes virtus eſt ſubjective in voluntate, 1. q. 50. 4. *ad* 3. & q. 82. 5. *ad* 2. & 22. q. 18. 1. *o.* & 3. diſt. 26. q. 1. 5. *o.* & q. 2. 2. *c.* & Verit. q. 15. 3. *ad* 5. & Virt. q. 1. *c.* & *ad* 12. & q. 4. 2. *o.*

22 In brutis eſt ſpes, paſsio, & deſperatio, 12. q. 40. 3. *o.* & 3. diſt. 26. q. 1. 1. *c.*

23 Aliquid eſt cauſa ſpei dupliciter, ſc. faciendo aliquid eſſe poſsibile, ut divitiæ, fortitudo, & omne augens poteſtatem hominis; vel faciendo ęſtimationem de poſsibili ut doctrina, & perſuaſio; ſed experientia eſt cauſa ſpei utroque modo, licet ſit cauſa defectus ejus, tantum ſecundo modo, 12. q. 40. 5. *o.* & q. 42. 5. *ad* 1. & q. 45. 3. *c.*

24 Stultitia, & experientia, ſunt cauſa ſpei per

per accidens, removendo ſcientiam, qua vere æſtimatur aliquid non eſſe poſsibile, 12. q. 40. 5. ad 3. & 6. c. fin. & ad 3.

25 Juventus eſt cauſa ſpei, quia parum habet de præterito, & memoria, & multum de futuro, & multos ſpiritus, ideo cor ampliatur, & fiunt animoſi, ſed parum experti, 12. q. 40. 6. o.

26 Senes deficiunt ſpe, propter experientiam, quæ facit æſtimationem impoſsibilis, 12. q. 40. 5. ad 2.

27 In ebriis ſunt duæ cauſæ ſpei, ſcilicet inconſideratio, & caliditas, & multiplicatio ſpirituum propter vinum, 12. q. 40. 6. o. & q. 45. 3. c.

28 Spes quoad rem ſperatam, eſt ex gratia, & meritis, ſed quoad habitum, eſt tantum ex gratia, 22. q. 17. 1. ad 2.

29 Prçſupponit merita in propoſito, non autem in actu, 12. q. 62. 4. ad 2. & q. 65. 4. c. & 4. 1. ad 3.

30 Semper procedit ex gratia, vel habita, vel expectata, non autem ſemper ex habita, 22. q. 62. 4. ad 2.

31 Spes præſupponit amorem, & deſiderium rei ſperatæ, 22. q. 128. ad 6.

32 Per ſe adjuvat operationem dupliciter, ſcilicet ratione objecti, & ratione effectus, ſcilicet delectationis, 12. q. 40. 8. o.

33 Spes addit ſupra deſiderium quendam conatum, & elevationem animi, ad conſequendum bonum arduum, 12. q. 25. 1. c. & q. 46. 1. c.

34 Prçcedit gaudium, & cauſat illud, 12. q. 15. 1. o.

35 Spes facit inhærere Deo, ut principio beatitudinis, fidei autem, ut principio cognoſcendi veritatem, charitas vero propter ſeipſum, ideo diſtinguuntur realiter, 22. q. 17. 6. o. & q. 23. 6. c.

36 Spes & fides, de ſubjectis humanæ poteſtati, non ſunt virtutes; ſed de iis quæ ſunt ſupra facultatem naturæ humanæ, & excedunt omnem virtutem, homini proportionatam, 12. q. 62. 3. ad 1.

37 Spes directe, reſpicit proprium bonum, non autem alienum; quia ſignificat motum. Motus autem ſemper eſt ad proprium terminum proportionatum mobili; ſed amor eſt directe ad alium, quia eſt unio amantis ad amatum, & unio eſt diſtinctorum, 22. quçſt. 17. 3. c.

38 Spes proprie, eſt tantum de bono, niſi forte abuſive, timor autem eſt tantum de malo, 12. q. 23. 2. c. fin. & q. 40. 1. c. & 4. ad 1. & quæſt. 52. 5. ad 1. & quæſt. 67. 4. ad 2. & 22. quæſt. 21. 3. ad 1. & diſt. 26. q. 1. 3. c.

39 Spei contrariatur deſperatio, ſecundum acceſſum, & receſſum á bono; timor autem ſecundum contrarietatem boni, & mali, 12. q. 40. 4. o. & q. 45. 1. ad 2. & 22. q. 128. ad 6. & q. 129. 6. ad 2.

40 Spes eſt tantum de futuro, ſed gaudium eſt de præſenti, 12. q. 40. 1. c.

41 Eſt tantum de arduo, ſed deſiderium, & concupiſcentia de bono abſolute, 12. q. 25. 1. c. fin. & q. 40. 1. o.

42 Eſt tantum de poſsibili, deſperatio autem de impoſsibili, 12. q. 23. 2. c. fin. & q. 40. 1. c. & ad 3.

43 Spes virtus eſt circa arduum divinum, non autem magnanimitas, ſed circa humanum, 22. q. 17. 5. ad 4.

44 Spes reſpicit arduum aſſequendum auxilio alterius, ſed magnanimitas ut aliquid ſuç poteſtatis, ſcilicet operationem magnorum, 22. q. 17. 5. ad 4.

45 Expectatio ſpei, dicit reſpectum ad auxilium Dei, ſive ſperatum differatur, ſive non, non autem dicit dilationem, ſicut expectatio longanimitatis, 22. q. 17. 5. ad 3.

46 Spes eſt de principaliori bono, quam concupiſcentia, & delectatio tactus, quæ ſunt vehementiores, & naturaliores, 22. q. 141. 7. ad 3.

47 Spes, & deſperatio, præſupponit deſiderium, 12. q. 40. 1. c. & 4. ad 3. & 7. c. & q. 41. 2. ad 3.

48 Spes eſt media inter præſumptionem, & deſperationem, 12. q. 64. 4. ad 3. & 22. q. 17. 5. ad 2.

49 Amor non habiti, prçſupponit ſpem, & ſpes deſiderium; ideo ſpes eſt media inter utrumque, 12. q. 40. 1. c.

50 Spes eſt prima paſsio iraſcibilis, ſecunda deſperatio; tertia timor; quarta audacia; quinta & ultima ira, 12. q. 23. 4. c. & q. 25. 3. o.

51 Eſt nobilior virtutibus moralibus, quoad objectum, ſcilicet Deum, non autem quoad modum, ſed é converſo, 12. q. 67. 4. ad 1.

52 Sicut ſe habet ſpes ad magnanimitatem, ſic & timor ad fortitudinem, 22. q. 129. 7. c.

53 Fides abſolute eſt prior ſpe, 12. q. 62. 4. c. & 22. q. 4. 7. c. ad 2. & q. 27. 6. ad 2. & 7. o.

54 Spes eſt prior fide, non in eſſe, ſed in propoſito; ideo ſpes dicitur introducere ad finem, 22. q. 4. 7. ad 2.

55 Spes, & timor ducunt ad charitatem, per modum cujuſdam diſpoſitionis, 22. quæſt. 27. 3. c. ad 3.

56 Spes eſt prior charitate, via generationis, ſed ordine perfectionis, eſt è converſo, 12. q. 62. 4. o. & q. 65. 5. ad 2. & 22. q. 17. 8. o.

Spinç, & tribuli, producti ſunt ſimul cum aliis plantis, ſed non fuiſſent nocivi ante peccatum, 1. q. 69. 2. ad 2. & 22. q. 164. 2. c. ad 1.

1 Spiratio activa, eſt eadem numero in patre, & filio, 1. q. 36. 3. ad 1. & ad 2. & 4. ad 1.

2 Pater, & Filius, ſunt duo ſpirantes, ſed unus ſpirator, 1. q. 36. 4. ad 7.

1 Spiritualis ſubſtantia dicitur eſſe in loco dupliciter, ſcilicet vel per applicationem virtutis limitatæ, ut angelus, vel non limitatç, ut Deus, 1. q. 52. 1. c. princ.

2 In ſubſtantiis incorporeis non eſt totalitas quantitatis, per ſe nec per accidens; nec totalitas ſecundum perfectam rationem eſſentiæ, 1. q. 8. 2. ad 3.

1 Spiritus nomen videtur eſſe ſumptum á reſpiratione animalium, 1. q. 36. 1. c.

2 Spiritus dicitur ſextupliciter, ſcilicet aer vel ventus, corpora beatorum, animç beatorum, virtus imaginativa, mens, & Deus, 1. q. 41. 3. ad 4.

3 Spiritus ut nominat ſubtilitatem naturæ, eſt commune tribus perſonis, ſed dupliciter convenit tantum Spiritui Sancto; primo quidem ex ipſa communitate ejus quod dicitur Spiritus Sanctus; ſecundo vero ex propria ſignificatione, nam nomen ſpiritus in rebus corporeis, impulſionem, & motionem ſignificare videtur; flatum enim, & ventum ſpiritum vocamus. Eſt autem proprium amoris, quod moveat, & impellat voluntatem amantis in amato. Sanctitas autem illis rebus attribuitur quæ in Deum ordinantur. Quia igitur perſona divina procedit per modum amoris, quo Deus amatur; ideo convenienter Spiritus Sanctus, & actor, & perſona hujuſmodi nominatur, 1. q. 36. 1. o.

4 Spiritus Sanctus, in vi duarum dictionum, eſt commune toti Trinitati; ſed in vi unius dictionis, eſt proprium nomen tertiæ perſonç ex uſu Eccleſiæ, duplici ratione, ſcilicet ex ipſa communitate ejus quod dicitur Spiritus Sanctus, & ex propria ſignificatione ſpiritus, & amoris, 1. q. 36. 1. o. & 22. q. 14. 1. c.

5 Et ponitur pro relativo, non ex nomine, ſed ex uſu Eccleſiç, niſi ut ſpiritus, 1. quæſt. 36. 1. ad 2.

6 Spiritum Sanctum eſſe, non eſſe creaturam, ſed Deum probatur multipliciter, 1. q. 27. 1. c. & q. 41. 3. c. ad 4.

7 Spiritus Sanctus ſubito advenit mentibus hominum, 12. q. 113. 7. c.

8 Spiritus domini, in ſcriptura, non niſi pro Spiritu Sancto conſuevit poni; qui aquis ſuperferri dicitur, non quidem coporaliter, ſed ſicut voluntas artificis ſuperfertur materiæ, quam vult formare, 1. q. 64. 3. ad 3. & ad 4. & q. 66. 1. ad 5. & q. 74. 3. ad 4.

9 Pater, & Filius ſunt unum principium Spiritus Sancti, unitate notionis communis, 1. q. 35. 2. c. & q. 36. 4. o.

10 Grçci communiter dicunt, Spiritum Sanctum eſſe imaginem patris, & filii, non autem Latini, 1. quæſt. 35. 2. c. ad 1.

Sponſam auferens propriam per vim, excuſatur à crimine raptus, licet peccet violentiam inferendo, 22. q. 154. 7. ad 4.

1 Sponſalia ſunt futurarum nuptiarum promiſsio, s. q. 43. 1. o.

2 Homo poteſt in fine primi ſeptennii ſponſalia contrahere, ſicut in fine ſecundi matrimonium contrahere, ac religionem ingredi; & in fine tertii civiliter ſe obligare, s. quçſt. 43. 2. o.

3 Dirimuntur ſponſalia, & cum quis ad religionem confugerit, & cum alter conjugum cum altero matrimonium contrahit per verba de præſenti; aliter etiam dirimuntur variis caſibus ſecundum judicium Eccleſiç, s. quçſt. 43. 3. c.

Stare ſignificat poſitionem naturalem hominis cum immobilitate, 22. q. 183. 1. o.

1 Status proprie pertinet ad libertatem vel ſervitutem in temporalibus, vel ſpiritualibus, quia ſignificat immobilitatem, & obligationem perſonæ hominis, 22. q. 183. 1. o. & 4. c. & q. 184. 4. c. & q. 186. 6. c.

2 Officium dicitur reſpectu actus, gradus autem ſecundum ordinem ſuperioritatis, ſtatus vero requirit immobilitatem, in conditione perſonæ, 22. q. 183. 1. ad 2. & 3. o.

3 Diverſitas ſtatuum, & officiorum, eſt in Eccleſia; quia pertinet ad perfectionem ejus, ad neceſsitatem operum ejus, ad dignitatem, & ad pulchritudinem ejus, 22. quæſt. 183. 2. 3. o.

4 Status naturæ humanæ duplex, ſc. naturç integræ, & naturæ corruptæ, 1. q. 94. 2. c. & 12. q. 14. 2. c. & q. 109. 2. 8. c.

5 Status hominum triplex, ſc. veteris legis, novæ legis, & patriæ, 12. q. 101. 1. c. & q. 103. 3. c. & quæſt. 106. 4. ad 1. & 3. quæſt. 53. 2. c. fin.

6 Status hominis quadruplex, ſc. á principio uſque ad ſeptimum annum, ſecundus á ſeptimo anno uſque ad quartumdecimum, tertius á quartodecimo anno uſque ad vigeſimum primum, & quartus deinceps: in primo ſtatu nulli contractui homo aptus eſt; in ſecundo alicui de futuro, non perpetuo; in tertio alicui etiam perpetuo, quoad propriam perſonam, ſed in quarto alicui quoad omnia, etiam exteriora, 22. q. 24. 9. c.

7 Status naturæ humanæ ſecundum corpus, triplex, ſcilicet corporalis, animalis, & ſpiritualis. Et ſtatus ſecundum animam quadruplex, ſc. ante peccatum, poſt peccatum, ante gratiam, ſub gratia, & in gloria, 3. q. 53. 2. c. fin.

8 Status animæ diſtinguitur dupliciter, ſcilicet ſecundum diverſum modum eſſendi ſecundum naturam, ſcilicet animæ ſeparatæ, & conjunctæ; & ſecundum integritatem naturæ, & corruptionem, 1. q. 94. 2. c.

9 Status vitæ ſpiritualis triplex, ſcilicet incipientium, proficientium, & perfectorum, 22. q. 24. 9. *o.* & q. 183. 4. *o.*

10 Status poſt hanc vitam duplex, ſcilic. ante reſurrectionem univerſalem, & poſt, 12. q. 67. 1. *ad* 3.

11 In ſtatu glorię, nihil erit figurale, ad cultum Dei pertinens, ſed ſolum gratiarum actio, & vox laudis, 12. q. 101. 2. *c.* & q. 103. 3. *c.* & 22. q. 13. 4. *c.*

12 Status mundi poteſt variari dupliciter, ſcilicet ſecundum diverſitatem legis; & ſecundum diverſos gradus perfectionis, ſub eadem lege, 12. q. 106. 4. *c.*

13 Chriſtus ſecundum aliquid fuit in triplici ſtatu, ſcilicet innocentiæ, peccati, & glorię, 3. q. 13. 3. *ad* 2.

1 Statutum negativum de non fienda re ſpirituali, niſi dentur tot, eſt illicitum, & ſimoniacum. Unde illicita eſſet ordinatio, ſi in aliqua Eccleſia ſtatueretur, quod non fieret proceſsio in funere alicujus, niſi ſolveret certam pecuniæ quantitatem. Non autem ſtatutum affirmativum, ſcilicet quod res ſpiritualis fiat, ſi tot dentur; quia primo modo per tale ſtatutum, præcluderetur via gratis officium pietatis aliquibus impendendi, non autem ſecundo modo; quia per hoc non præcluderetur via illud aliis exhibendi. Et prima ordinatio habet ſpeciem exactionis, ſecunda autem habet ſpeciem gratuitæ recompenſationis, 22. q. 100. 3. *ad* 2.

2 Si aliquid de ſe repugnantiam habet ad jus naturale, non poteſt voluntate humana fieri juſtum, puta ſi ſtatuatur quod liceat furari, vel adulterium committere, 22. quæſt. 57. 2. *ad* 2.

1 Stellę ſecundum Ptolomæum, moventur in ſuis ſphæris, non autem ſecundum Ariſt. 1. q. 70. 1. *ad* 3.

2 Stella apparens magis in nativitate Chriſti non fuit de cęlis, ſed fuit Spiritus Sanctus, vel angelus in illa ſpecie, vel probabilius de novo creata; non in cælo, ſed in aere vicino terrę, quintuplici ratione. Primo, quia nulla alia ſtella hac via incedit. Hæc enim ſtella ferebatur à ſeptentrione in meridiem. Ita enim jacet Judæa ad Perſidem, unde Magi venerunt. Secundo apparet hoc ex tempore. Non enim ſolum apparebat in nocte, ſed etiam in meridie. Quod non eſt virtutis ſtellę, ſed nec etiam lunę. Tertio, quia quandoque apparebat, & quandoque occultabatur. Quarto, quia non habebat continuum motum, ſed cum oportebat ire magos, ibat; quando autem oportebat ſtare, ſtabat. Quinto, quia ſurſum manens partum virginis demonſtrabat; & deorſum deſcendens, hoc faciebat, 3. q. 36. 7. *o.*

Stipendia principum ſunt redditus eorum, 22. q. 62. 7. *c.*

Struthio ſignificat militantes Deo, & negotiis ſecularibus ſe implicantes, 12. q. 102. 6. *ad* 2. *c.* 2. fin.

Studioſitatis nomen, derivatur ad omnes virtutes, inquantum cognitio prudentiæ ad eas pertinet, 22. q. 166. 2. *ad* 1.

2 Studioſitas eſt virtus, cujus principalis materia eſt cognitio, ſecundario autem alia, 22. q. 166. 2. *c.* & q. 167. *o.*

3 Et eſt virtus moralis, quia principaliter refrænat, & moderatur appetitum cognoſcendi. Sed per accidens impellit contra laborem ſtudii, 22. quæſt. 166. 2. *o.* & quæſt. 167. 1. *c.*

4 Non eſt directe circa cognitionem, ſed circa appetitum cognitionis acquirendę, 22. q. 166. 2. *c. ad* 2. & q. 167. 1. *c.*

5 Opponitur curioſitati, 22. q. 160. 2. *c.* & q. 161. *princ.* & q. 166. *princ.*

1 Studium importat vehementem applicationem mentis ad aliquid, & principaliter ad cognitionem, ſecundario autem ad ea, in quibus homo per cognitionem dirigitur, 22. q. 166. 1. *c.*

2 Studium ſapientiæ, ſumme commendatur, 22. q. 188. 1. *c.*

3 Circa ſtudium contingit per accidens quadrupliciter curioſitas, ſuperbia, & alia vitia; licet omne ſtudium ſecundum ſe ſit bonum, ſcilicet uno modo inquantum per ſtudium minus utile retrahuntur aliqui á ſtudio, quod eis ex neceſsitate incumbit. Alio modo inquantum ſtudet aliquis addiſcere ab eo á quo non licet. Tertio, quando homo appetit cognoſcere veritatem circa creaturas, non referendo ad debitum finem, ſcilicet ad cognitionem Dei. Quarto modo inquantum aliquis ſtudet ad cognoſcendam veritatem, ſupra proprii ingenii facultatem; quia per hoc homines de facili in errores labuntur, 22. q. 167. 1. *c.*

4 Studium, & curioſitas dicuntur pertinere ad carnem, vel ad avaritiam, ratione cognitionis eorum ad quæ illę inclinant, 22. q. 166. 2. *ad* 2. & *ad* 3.

1 Stultitia dicitur à ſtupore, quia ſtultus eſt, qui propter ſtuporem non movetur, 22. q. 46. 1. 2. *c.*

2 Stultus pręcipue videtur, quia deficit in ſumma judicii, ſcilicet ſecundum altiſsimam cauſam, non autem ſi deficiat circa aliquid modicum, 22. q. 46. 1. *ad* 1. & 2. *c.*

3 Stultitia importat habitudinem ſenſus ſpiritualis: fatuitas autem totalem privationem ejus. Ideo prima opponitur contrarie ſapientiæ, ſecunda vero privative, 22. q. 8. 6. *ad* 1. & q. 46. 1. *c.*

4 Duplex, ſicut ſapientia duplex, ſcilicet mundi, & Dei. Prima ſapientia decipit, non autem ſecunda, 22. q. 46. 1. *ad* 2. & *ad* 3. & q. 113. 1. *ad* 1.

5 Non moveri injuriis, eo quod terrena non ſapiant, pertinet ad ſtultitiam mundi. Si vero ex ſtupore, pertinet ad ſtultitiam ſimpliciter, 22. q. 46. 1. *ad* 4.

6 Stultitia ex immerſione ſenſus in terrenis, eſt peccatum, non autem ſi ex defectu naturæ, ut in amentibus, 22. q. 46. 2. *o.* & 3. *c.*

7 Opponitur præceptis de contemplatione veritatis, 22. q. 46. 2. *ad* 3.

8 Eſt filia luxuriæ, continet odium Dei, & deſperationem futuri ſæculi, quia faſtidiunt Deum, & dona ejus, 22. q. 46. 3. *o.*

9 Stultitia ex impedimento corporali cauſatur ex ira; ex luxuria vero, inquantum eſt ex immerſione ſenſus in terrenis, 22. q. 46. 3. *ad* 3.

10 Hebetudo, ſtultitia, ignorantia, & pręcipitatio differunt; quia prima opponitur intellectui, ſecunda ſapientiæ, tertia ſcientiæ, & quarta conſilio, 22. q. 8. 6. *ad* 1.

Stultiloquium ſignificat perverſam ſententiam verborum, per quæ quis pręfert delectationes luxuriæ aliis bonis, 22. q. 153. 5. *ad* 4.

1 Stupor cauſatur ex inſolita imaginatione, 12. q. 41. 4. *c. fin.*

2 Admiratio eſt principium philoſophandi, ſed ſtupor eſt impedimentum philoſophicæ conſiderationi, quo timetur judicare in præſenti, & inquirere in futuro, 12. q. 41. 4. *c. fin. ad* 5.

1 Stuprum eſt illicita virginis defloratio, ſub cura parentum, 22. q. 154. 1. *c.* & 6. *o.*

2 Fit deformius ex duplici injuria ſibi annexa, ſc. virginis ſeductæ, vel vi oppreſſæ, & patris. Et ſecundum legem reus tenetur ſatisfacere utrique, 22. q. 154. 9. *ad* 3.

3 * Filia ſacerdotis etiam non nupta deprehenſa in ſtupro, lapi dabatur in veteri teſtamento, in aliis autem tantum nupta, 3. q. 29. 1. *ad* 4.

1 Subjectione quælibet res perficitur ad ſuum ſuperius, 12. quæſt. 92. 1. *c.* & 22. q. 81. 7. *c.*

2 Movens, neceſſario cauſat motum in mobili, totaliter ei ſubjecto, non autem in aliis, 1. q. 82. 2. *ad* 2. & 22. q. 83. 1. *c.*

3 Subjectio mulieris ad virum inducta eſt in pœnam mulieris, propter peccatum. Vel non eſt per modum ſervitutis, ſed gubernationis, 22. q. 162. 2. *c. ad* 1.

4 Omnia ſunt nunc ſubjecta Deo & Chriſto, ſecundum poteſtatem, ſed poſt judicium, per finalem impletionem voluntatis ejus, 3. q. 20. 1. *ad* 4. & q. 59. 4. *ad* 2.

5 Prima ſubjectio hominis ad Deum, eſt per fidem, 22. q. 16. 1. *c.*

6 Homo dicitur eſſe Dei dupliciter, ſc. per ſubjectionem poteſtatis ejus & per unionem charitatis. Secundum deſiit per peccatum, non autem primum, nec alio modo, 3. q. 48. 4. *ad* 1.

7 Subjectio Chriſti & cujuslibet alterius hominis ad Deum, triplex, ſc. ſecundum gradum bonitatis, poteſtatem, & obedientiam, 3. q. 20. 1. *o.*

8 Chriſtus fuit ſubjectus ſibi ipſi, ſecundum naturam humanam, non autem ſecundum naturam divinam, nec ſecundum aliam perſonam, 3. q. 20. 1. *c.*

9 Omnia quę ponunt ſubjectionem, vel minorationem Chriſti, intelliguntur ſecundum naturam aſſumptam, vel ad commendationem principii in patre, 1. q. 42. 4. *ad* 1. & q. 43. 7. *ad* 1.

1 Subjectum duplex, ſc. ſubjectum inhæſionis, & ſubjectum ſcibile, 1. q. 117. 1. *c.*

2 Subjectum eſt cauſa effectiva propriæ paſſionis, quia proprium fluit á ſubjecto, 1. q. 77. 6. *ad* 3.

Comparatio motus iraſcibilis, & concupiſcibilis quantum ad ſubitationem, 22. q. 156. 4. *c.*

Subſannatio & irriſio, conveniunt in fine, ſed differunt in modo; quia prima fit naſo rugato, ſecunda vero fit ore, ideſt, in verbo & cachinnis, 22. q. 95. 1. *ad* 1.

1 Subſiſtentia dicitur, cujus actus eſt ſubſiſtere, ideſt, per ſe exiſtere, 1. q. 29. 2. *c.*

2 Omne ſubſiſtens eſt tantum unum numero, 1. q. 41. 6. *c.* & q. 44. 1. *c.* & q. 54. 1. *c.* & q. 75. 7. *c.*

3 Subſiſtens ut nominatur nomine intentionis, dicitur ſuppoſitum. Si autem nomine rei, dicitur ſubſiſtentia, inquantum ſubſiſtit, ſed dicitur res naturæ, inquantum naturę communi ſupponitur; ſed ut ſubſtat accidentibus, dicitur ſubſtantia vel hypoſtaſis; & inquantum rationalis, dicitur perſona, 1. q. 29. 2. *c.*

4 Subſiſtere convenit Deo ratione ejus ad quod ſignificandum nomen imponitur, ſcilicet per ſe eſſe, non autem ratione ejus à quo nomen imponitur, ſcilicet ſubeſſe, niſi ſecundum quod eſſentia ſubeſt ipſi ſecundum rationem, 1. q. 14. 1. *ad* 1. & q. 29. 3. *ad* 3. & q. 39. 1. *ad* 3.

5 Omne quod eſt in Deo, ſubſiſtit; & tamen ibi non ſunt niſi tres ſubſiſtentes, 1. q. 30. 1. *ad* 2. & 2. *c.* & q. 34. 2. *ad* 1.

6 Sicut dicimus; in divinis, tres perſonas, vel tres ſubſiſtentias, ſic Græci dicunt tres hypoſtaſes, non autem tres ſubſtantias, propter errorem, 1. q. 29. 2. *ad* 3. & q. 30. 1. *c. ad* 1.

Subſtantia dicitur dupliciter, ſcilicet eſſentia, ſeu quidditas, & ſuppoſitum, 1. q. 29. 2. *c.* & 3. q. 2. 6. *ad* 3.

2 Subſtantia, ſubſiſtentia, & eſſentia diſtinguuntur ſecundum triplicem actum, ſc. ſubſtare, ſubſiſtere, & eſſe, quorum eſſe eſt commune omni enti; ſed ſubſtare & ſubſiſtere, eſt commune tantum ſubſtantiæ, 1. q. 29. 2. c.

3 Subſtantia eſt res habens quidditatem, cui debetur eſſe per ſe, & non in alio, ſc. ſubjecto, 1. q. 3. 5. ad 1. & 3. q. 77. 1. ad 2.

4 Per ſe exiſtere, non eſt definitio ſubſtantiæ, quia per hoc non demonſtratur quidditas ejus, quæ non eſt ſuum eſſe, 1. q. 3. 5. ad 1.

5 Nulla pars integralis poteſt dici ſubſtantia prima, vel hypoſtaſis, 1. q. 29. 1. ad 5.

6 Omne quod eſt per ſe in prędicamento ſubſtantię eſt compoſitum ex eſſe, & eſſentia, non autem ex materia & forma, 1. q. 3. 5. c.

1 Subtilitas eſt proprietas corporis glorioſi per effectum ſpiritualis potentiæ, ſ. q. 83. 1. c.

2 Nullo modo competere poterit corpori glorioſo, ut ratione ſuæ ſubtilitatis poſsit eſſe ſimul cum corpore non glorioſo, niſi ex operatione divinæ virtutis, quia tolletur id quo impediebatur, ne cum corpore glorioſo eſſe poſſet, ſ. q. 83. 2. c.

3 Fatendum eſt miraculoſe fieri poſſe, ut duo corpora ſint in eodem loco, ſ. q. 83. 3. c.

4 Divina virtute fieri poſſet ut duo corpora glorioſa eſſent ſimul, ſ. q. 83. 4. c.

5 Neceſsitas exiſtendi in æquali loco tolli non poteſt á corpore glorioſo ex ſua ſubtilitate, ſ. q. 83. 5. c.

6 Corpora glorioſa ſunt palpabilia, ſ. q. 83. 6. c.

1 Succeſsio eſt in ſuccedentibus, ſicut ordo in ordinatis, 3. q. 75. 4. ad 1.

2 Converſio euchariſtiæ non ponit aliquem actum imperfectum, ſed ponit ſucceſsionem, cujus relatio ſecundum rem, eſt in pane, non autem in corpore Chriſti, niſi ſecundum rationem, 3. q. 75. 4. ad 1.

3 In damnatis eſt pœnarum ſucceſsio. Sed gloria ſanctorum eſt ſine ſucceſsione, 12. q. 67. 4. ad 2. & 22. q. 18. 2. ad 1.

Sufficiens per ſe duplex, ſcil. non recipiens additionem boni, ut Deus, & continens omnia neceſſaria, ut beatitudo; 1. q. 26. 1. ad 1. & 12. q. 3. 2. ad 2. & 3. ad 2. & q. 4. 7. ad 2.

1 Suffragia peccatoris proſunt mortuis, ex opere operato in perſona ejus, ſed etiam ex opere operato in perſona eccleſiæ; vel ex opere operantis, licet magis proſint ſuffragia bonorum, 3. q. 82. 6. c.

2 Non poteſt opus unius alteri prodeſſe per viam meriti, ad ſtatum beatitudinis conſequendum, ſed per viam orationis, ſ. q. 71. 1. c.

3 Cum charitas numquam excidat, opere vivorum mortuis proſunt ad pœnæ diminutionem, non ad mutationem ſtatus mortuorum, ſ. q. 71. 2. o.

4 Suffragia á peccatore facta, quantum ap opus operans, ratione ſui mortuis non proſunt, ratione vero alterius, ſive totius eccleſiæ perſonam gerat, ſive agat ut inſtrumentum, eis proſunt; ſed ſemper proſunt ratione operis operati, ſ. q. 71. 3. o.

5 Suffragium quod pro mortuis fit, facienti prodeſt, quantum attinet ad vitam æternam, ſed in quantum eſt expiativum pœnę, ut fiat ſatisfactio, nullo modo prodeſt, ſ. quaſt. 71. 4. c.

6 Cum in inferno nulla ſit redemptio, ſuffragia non proſunt damnatis, ſ. q. 71. 5. o.

7 Suffragia vivorum auxilio ſunt iis, qui in purgatorio detinentur, cum opera unius poſsint valere alteri ad ſatisfaciendum, ſ. q. 71. 6. c.

8 Cum per ſuffragia vivorum ſtatus mortuorum mutari non poſsit, illa pueris in limbo exiſtentibus non proſunt, in quibus oporteret, ut ſtatus mutaretur, quantum ad meritum eſſentialis præmii, ſ. q. 71. 7. o.

9 Cum ſancti in cælo nullius rei indigeant, non juvantur per noſtra ſuffragia, ſ. q. 71. 8. c.

10 Convenienter Aug. poſuit tria præcipua ſubſidia vivorum pro mortuis, euchariſtiam, eleemoſynam, & orationem, ſ. q. 71. 9. c.

11 Simpliciter & directe indulgentiæ non proſunt mortuis, ſ. q. 71. 10. c.

12 Non per ſe, ſed per accidens cultus exequiarum defunctis prodeſt, ſ. q. 71. 11. o.

13 Suffragia pro uno defuncto facta aliis proſunt ratione charitatis, ratione vero intentionis magis ei pro quo fiunt, imo ſoli ſi ſolum ratio dimiſsionis pœnæ habeatur, ſ. q. 71. 12. c.

14 Suffragia inquantum ſunt ſatisfactiones ex intentione facientis translatæ in mortuos, magis proſunt ei pro quo ſingulariter fiunt, quam quę fiunt pro eo, & communiter pro aliis: in quantum vero accipiuntur valent ex virtute charitatis, tantundem ſingulis proſunt, ac ſi pro uno tantum fierent, ſ. q. 71. 13. o.

15 Quantum attinet ad velociorem abſolutionem pœnæ, plus valent ſpecialia & communia ſuffragia ſimul quam communia tantum; quantum vero ſpectat ad finalem pœnæ liberationem, æque valent communia ſolum ſuffragia, atque ſpecialia & communia ſimul, ſ. q. 71. 14. c.

1 Summum malum non datur, 1. q. 39. 3. o. & q. 103. 7. ad 1. & 22. q. 172. 6. c.

2 Summum & infimum in vita humana poteſt accipi dupliciter, ſcil. per comparationem ſtatus ad ſtatum, tam in ſpirituali vita,

quam in ſæculari, vel per comparationem graduum, qui ſunt perfectio unius hujus, 22. q. 189. 1. ad 2.

1 Super, ſignificat tria, ſc. directum ſitum, juxta, & poſt, 12. quæſt. 89. 2. ad 1.

1 Superbia dicitur dupliciter, ſc. ut ſupergreditur regulam rationis, & quilibet exceſſus; prima ſemper eſt mala; ſecunda vero quandoque eſt bona, 22. q. 162. 1. ad 1.

2 Superbia dicitur tripliciter, ſc. inclinabilitas ad ſuperbiendum, ex debilitate naturę, vel corruptione fomitis actualis; elatio contra præceptum, vel inordinatus appetitus excellentiæ in quacumque re; & tertio inordinatus appetitus excellentię, cui debetur honor & reverentia; prima eſt initium vel radix omnis peccati, ſecunda eſt generale peccatum; tertia vero, eſt peccatum ſpeciale, & eſt unum de ſeptem capitalibus, 12. q. 84. 2. o. & 22. q. 162. 2. 8. o.

3 Genus duplex ſuperborum, ſcil. efferentium ſe ſupra alios, & arrogantium ſibi aliquid ſupra ſe, 22. q. 33. 5. c.

4 Superbia proprie, eſt inordinatus appetitus excellentiæ, cui debetur honor & reverentia. Vel ſuperbia proprie reſpicit defectum ſubjectionis hominis ad Deum, ſecundum quod aliquis ſe extollit ſupra id quod eſt ſibi pręfixum ſecundum divinam regulam vel menſuram, 12. q. 84. 2. o. & 22. q. 77. 5. c. & q. 132. 4. c. & q. 162. 1. o. & 2. 3. c. & 4. 5. c.

5 Superbia magis eſt in appetitu excellentiæ, quam in æſtimatione, 22. q. 162. 3. o.

6 Species ſuperbiæ ſunt quatuor, ſecundum Greg. ſcil. vel cum aliquis exiſtimat bonum quod habet ab alio, ac ſi haberet á ſeipſo efficienter, vel meritorie; vel cum aliquis attribuit ſibi majus bonum quam habeat; vel prout excellentior aliquis redditur ex hoc quod bonum aliquod excellentius cæteris poſsidet, & ſic aliis deſpectis, ſingulariter vult videri, 22. q. 162. 4. o.

7 Excuſatio peccati pertinet ad tertiam ſpeciem ſuperbię, præſumptio vero ad quartam; 22. q. 4. ad 3.

8 Gradus ſuperbiæ ſunt duodecim ſecundum Bernardum, oppoſiti duodecim gradibus humilitatis, ſcil. curioſitas per quam aliquis curioſe, ubique & inordinate circumſpicit; levitas mentis, per quam, ſcil. homo ſuperbe ſe habet in verbo; inepta lætitia qua homo eſt facilis & promptus in riſu; jactantia non tacens uſque ad interrogationem; ſingularitas per quam ſc. aliquis ſanctior aliis vult apparere; arrogantia per quam ſc. homo ſe aliis præfert; præſumptio per quam aliquis reputat ſe ſufficientem ad majora; defenſio peccatorum, ſimulata confeſsio, per quam ſc. aliquis non vult ſubire pœnam pro peccatis quæ ſimulate confitetur; rebellio deſpiciens obedire; libertas per quam ſcil. homo delectatur libere facere quod vult; peccandi conſuetudo, quæ implicat Dei contemptum, 22. q. 162. 4. & ad 4.

9 Superbia proprie, ſemper eſt peccatum, 22. q. 162. 7. o.

10 Secundum ſe, eſt ſpeciale peccatum ratione ſpecialis objecti, ſed eſt peccatum generale, ſecundum redundantiam duplicem, ſc. finis, & contemptus legis, 22. q. 162. 7. o. 5. ad 1. & 8. c.

11 Superbia ſecundum genus ſuum eſt peccatum mortale præter actus ejus imperfectos, ideſt ſine conſenſu deliberato, 22. q. 162. 5. o.

12 Eſt graviſsimum omnium peccatorum ex parte averſionis, non autem ex parte converſionis, 22. q. 162. 6. o. & 7. ad 4.

13 Eſt initium omnis peccati, ex parte averſionis, concupiſcentia vero ex parte converſionis, 12. q. 84. 2. c. ad 3.

14 Eſt initium omnis peccati, non actu ſed aptitudine, 22. q. 162. 2. o. & 5. ad 1. & 7. ad 1.

15 * Superbia & avaritia inquantum ſunt ſpecialia peccata, ſunt radices omnium peccatorum, 12. q. 84. 1. c. ad 2. & 2. c. & 22. q. 117. 2. ad 1.

16 Superbia eſt primum omnium peccatorum, & principium eorum, 22. q. 162. 7. o.

17 Eſt regina omnium vitiorum, 12. q. 84. 4. ad 4. & 22. q. 132. 4. c. ad 1. & q. 153. 4. ad 2. & 162. 8. c.

18 Superbia inordinate appetit excellentiam, ſed inanis gloria manifeſtationem ejus; ideo non ſunt idem, ſed prima cauſat ſecundam, 22. q. 132. 4. c. & q. 62. 7. ad 4.

19 Superbus anhelat ad ſuperabundantiam fortitudinis; ideo vult videri audax, 22. q. 162. 7. ad 5.

20 Superbia opponitur magnanimitati ſecundum exceſſum, inquantum tendit ad magna inordinate; ſed directius opponitur humilitati, inquantum ſubjectionem aſpernatur, 22. q. 162. 1. ad 3. & 5. c.

21 Corrumpit ſolam humilitatem, per directam contrarietatem, cæteras autem virtutes corrumpit per abuſum, 1. q. 64. 2. ad 5. fin. & 22. q. 22. 2. ad 3.

22 Semper contrariatur dilectioni Dei, & aliquando dilectioni proximi, 22. q. 162. 4. ad 2.

23 Eſt ſubjective in iraſcibili, non ſolum ſenſitiva, ſed etiam in voluntate, 22. q. 162. 3. c.

24 Homo ſuperbivit de ſcientia & potentia; ideo convictus eſt de ignorantia per idolatriam, & de impotentia, per tranſgreſsionem

nem legis, 12. q. 89. 2. *ad* 3. & 6. *c.*

25 Superbia oritur ex virtutibus per accidens tantum, ideſt occaſionaliter, 22. q. 162. 5. *ad* 3.

26 Directe impedit cognitionem practicam, non autem ſpeculativam, niſi indirecte, 22. q. 162. 3. *ad* 1.

27 Extollentia oculorum, eſt ſignum ſuperbiæ, excludendo reverentia, & timorem, 22. q. 161. 2. *ad* 1.

28 Deus permittit ruere in luxuriam, ut liberet á ſuperbia, 12. q. 79. 4. *c.* & q. 87. 2. *ad* 1. & q. 98. 2. *ad* 3. & 22. q. 162. 6. *ad* 3.

29 Remedium triplex contra ſuperbiam, ſc. conſideratio proprię infirmitatis, magnitudinis Dei, & imperfectionis propriorum bonorum, 22. q. 162. 6. *ad* 1.

* Superficies eſt proprium, & per ſe ſubjectum colorum, 12. q. 56. 1. *ad* 3. & 3. q. 74. 2. *c.*

Superius habet ſimilitudinem cum inferiori, ut ſol cum igne, & in Deo eſt ſimilitudo omnium rerum; & ſecundum accidens, poteſt eſſe aliquid ſimile ſubſtantiæ, ſimilitudine, quę eſt inter cauſatum, & cauſam, 1. q. 57. 2. *ad* 2.

1 Superſtitio eſt quædam proteſtatio infidelitatis, 22. q. 94. 1. *ad* 1. & q. 97. 4. *c.* & q. 100. 1. *ad* 1.

2 Eſt vitium, religioni oppoſitum ſecundum exceſſum, 22. q. 92. 1. *o.* & q. 94. 1. *c.* & q. 95. 1. *c.* & q. 122. 3. *c.* & q. 138. 2. *c.*

3 Species ejus ſunt quatuor, ſcilicet, cultus Dei inordinatus, idololatria, divinatio, & obſervatio vana, 22. q. 92. 2. *o.* & quęſt. 94. 1. *o.*

4 Ad ſuperſtitionem pertinet omnis idololatria, & omnis acceptio auxilii dęmonum ad aliquid faciendum vel cognoſcendum, 22. q. 95. 2. *c.*

5 Quicquid procedit ex ſocietate dæmonum cum hominibus, ſuperſtitioſum eſt, 22. q. 95. 1. *c.*

6 Omnis ſuperſtitio oritur ex aliquo pacto cum dæmonibus inito, expreſſo vel tacito; ideo prohibetur primo præcepto, 22. q. 122. 2. *ad* 3. & 3. *ad* 4. *c.*

Suppoſitio ponitur aliquando in prædicato, tam confuſa, quam determinata, 1. q. 36. 4. *ad* 4.

1 Suppoſitum & natura differunt in compoſitis, 1. q. 3. 3. *c.* & q. 29. 2. *ad* 3. & 3. q. 16. 5. *ad* 1.

2 In divinis ſuppoſitum dicitur, quaſi ſub alio poſitum, non quidem ſecumdum rem, ſed ſecundum modum ſignificandi, quia ibi eſt res ſubſiſtens, 1. q. 39. 1. *ad* 3.

3 In Deo ſuppoſitum & natura, ſunt idem re, & differunt ſecundum modum ſignificandi, 1. q. 3. 3. *o.* & 3. q. 2. 2. *c.*

4 Perſona Filii Dei, eſt ſuppoſitum naturæ humanæ, 3. q. 16. 1. 2. 3. *c.*

1 Suſpicio vitium importat, quæ quanto plus procedit, eſt magis vitioſa, 22. q. 60. 3. *c.*

2 Eſt opinio mali, ex levibus ſignis, 22. q. 60. 3. 4. *c.*

3 Gradus ſuſpicionis triplex, ſcilicet levis dubitatio, certa æſtimatio, & condemnatio judicialis: prima eſt peccatum veniale, ſecunda eſt peccatum mortale, ſi eſt de gravi; tertia eſt peccatum mortale, pertinens ad injuſtitiam, 22. q. 60. 3. *o.*

4 Contingit tripliciter, ſcilicet ex propria malitia, ex odio, & ex experientia, 22. q. 60. 3. 4. *c.*

Suſtinere eſt difficilius tripliciter, quam aggredi; & importat paſsionem corporis, & actionem animæ, 22. q. 123. 6. *ad* 1. item *ad* 2.

1 Suſurratio eſt ad ſeparationem amicitiæ, detractio vero, ad denigrationem famæ. Ideo differunt fine, ſed conveniunt in materia & forma, ſcilicet in occulta maledictione, 22. q. 74. 1. *o.* item q. 75. 1. *c.*

2 Eſt gravius peccatum detractione, & contumelia, quia amicitia eſt melior quolibet alio bono exteriori, 22. q. 74. 2. *o.*

1 Suum dicitur alicujus, quod ad ipſum ordinatur, 1. q. 21. 1. *ad* 3.

2 Suum uniuſcujuſque dicitur, quod ei ſecundum proportionis æqualitatem debetur, 22. q. 58. 11. *c.*

Synagoga fiebat in diverſis locis ad doctrinam; templum autem tantum in uno loco, ad ſacrificium. Et utrique ſuccedit eccleſia, 12. q. 102. 4. *ad* 3.

1 Syndereſis non eſt potentia, ſed eſt habitus naturalis primorum principiorum moralium, 1. q. 79. 12. *o.* & 13. *c. fin.* & *ad* 3. & 12. q. 94. 1. *ad* 2. & 22. q. 47. 6. *ad* 1. & *ad* 3.

2 Actus syndereſis eſt, removere á malo, & inclinare ad bonum, 1. q. 79. 1. *c.*

Syneſis, eſt virtus bene judicativa de agibilibus, ſecundum legem communem. Gnome vero, ſecundum altiora principia, ſcilicet juris naturalis; ideo eſt altior, 1. q. 22. 1. *ad* 1. & 12. q. 57. 6. *o.* & 22. q. 48. *c. fin.* & q. 51. 3. 4. *o.* & q. 53. 2. *c.*

T

1 Tabernaculum Dei ſignificat Eccleſiam Militantem, ſed domus vel templum Dei ſignificat Eccleſiam Triumphantem, 12. q. 102. 5. *ad* 2.

2 Ratio tabernaculi in veteri lege & diſtinctio partium ejus, & templi, declaratur, 12. q. 102. 4. *o.*

3 Totus ſtatus prioris tabernaculi ordinabatur ad figurandum mortem Chriſti, 12. q. 102. 4. *ad* 5.

Tabula ſecunda poſt naufragium peccatorum, eſt pœnitentia, & verecundia, 3. q. 84. 6. *o.*

Tacere dicendum, & loqui tacendum, eſt peccatum, 12. q. 73. 1. *ad* 3.

1 Tactus eſt ſenſus alimenti, guſtus autem eſt diſcretivus ſaporum, 22. q. 141. 5. *ad* 1.

2 Tactus ut eſt in aliis membris quam in lingua, diſtinguitur à guſtu, & ſecundum diverſam rationem immutationis, 1. q. 78. 3. *ad* 3.

3 Eſt unus genere, & eſt plures ſpecie, ſecundum plures contrarietates; vel omnes hujuſmodi conveniunt in uno genere proximo, ſed innominato, 1. q. 78. 3. *ad* 3.

4 Eſt fundamentum omnis ſenſus, & eſt per totum corpus, ſicut & organum ejus; & ideo dicitur aliquid ſenſitivum, 1. q. 76. 5. *c.* & q. 91. 1. *ad* 3. & 3. *ad* 1.

5 Subtilitas tactus ſequitur æqualitatem complexionis; ideo quanto quis eſt melioris tactus, tanto melioris eſt intellectus, 1. q. 76. 5. *c.*

6 Organum & medium tactus, non poſſunt denudari ſuo objecto, ſicut in aliis ſenſibus, quia qualitates tangibiles, ſunt differentiæ corporis, inquantum corpus, 1. q. 91. 1. *ad* 3.

7 Proles in ventre matris, antequam habeat animam rationalem, ſentit per tactum, 1. q. 34. 2. *ad* 3.

8 Tactus duplex, ſcilicet quantitatis, & virtutis, 1. q. 75. *ad* 3. & q. 105. 2. *ad* 1.

Tantum adverbium, cum ſit excluſivum, poteſt poni ex parte ſubjecti & ex parte prædicati, poſſumus enim dicere, tantum Socrates currit, ideſt nullus alius currit, & Socrates currit tantum, ideſt nihil aliud facit, 1. q. 31. 3. *ad* 2.

Tarditas ſuperflua, minus opponitur rectitudini conſilii, quam præcipitatio, quia oportet conſiliari tarde, 22. q. 53. 3. *ad* 3.

1 Temere fieri dicuntur, quę ratione non reguntur, vel propter impetum voluntatis, vel paſsionis, vel ex contemptu; & hoc proprie eſt temeritas, quæ cauſatur ex ſuperbia; ideo continetur ſub præcipitatione quę reſpicit utrumque ſed magis primum, 22. q. 53. 3. *ad* 2.

2 Temeritas ſive præcipitatio, eſt defectus conſilii, & ſpecies imprudentiæ, 22. q. 53. 2. 5. *c.* fin.

3 Defectus docilitatis, vel memorię, vel rationis pertinet ad temeritatem ſeu præcipitationem, 22. q. 53. 2. *c.* fin.

1 Temperantia eſt virtus, & eſt virtus ſpecialis ſi ſumatur antonomaſtice, ut refrænat á maxime allicientibus; ſed eſt virtus generalis communiter, 22. q. 141. 1. 2. *o.* & *ad* 1. & q. 186. 1. *c.*

2 Eſt virtus cardinalis, 12. q. 61. *o.* & q. 66. 1. 4. *c.* & 22. q. 141. 7. *o.*

3 Temperantia & omnes partes ejus, denominantur á defectu, in quo conſiſtit laus earum, ſicut fortitudo, & omnes partes ejus, & laus earum conſiſtit in exceſſu, 22. q. 146. 1. *ad* 3.

4 Laus ejus magis eſt in vincendo delectationes, quam in perſiſtendo contra impetus earum, 22. q. 138. 2. *ad* 3.

5 Menſuram accipit ex conſervatione ſalutis corporalis, & multo magis ex conſervatione ſalutis ſpiritualis, 22. quæſt. 141. 6. *ad* 3.

6 Neceſsitas hujus vitę, eſt regula temperantiæ, ſcilicet ut rebus utamur ad neceſſitatem vitæ præſentis, 12. q. 63. 4. *c.* & 22. q. 141. 6. *o.* & q. 142. 1. *c.*

7 Modus temperantiæ & omnium partium ejus, eſt in retrahendo á delectationibus corporis, 22. q. 141. 2. 3. *c.* & quæſt. 161. 1. 4. *c.*

8 Partes ejus integrales, ſunt verecundia, & honeſtas; partes vero ſubjectivæ, ſunt abſtinentia, ſobrietas, caſtitas, & pudicitia; partes autem potentiales ſeu adjunctæ, ſunt continentia, humilitas, manſuetudo ſeu clementia, modeſtia, bona ordinatio, ornatus, auſteritas, parcitas, ſeu per ſe ſufficientia & moderatio ſeu ſimplicitas, 22. q. 143. 3. & q. 145. 4. *o.* & q. 146. 1. *ad* 3. & q. 157. 3. *o.* & q. 160. 1. *o.* & q. 161. 4. *o.*

9 Verecundia non eſt pars temperantiæ, quaſi intrans eſſentiam ejus, ſed quaſi diſpoſitive, ſe habens ad eam, 22. q. 144. 4. *ad* 4.

10 Principalius pertinet ad temperantiam, ratione motivi, ſcilicet turpis, & non ratione timoris, ſecundario vero ad alias virtutes, 22. q. 144. 1. *ad* 2. & 4. *ad* 4.

11 Studioſitas eſt pars temperantiæ adjuncta, ſeu potentialis, & comprehenditur ſub modeſtia, 22. q. 160. 2. *o.*

12 Patientia non eſt pars temperantiæ, quia patientia firmat in bono contra triſtitias illatas ab alio, hæc autem circa triſtitias tactus, refrænando, 22. q. 136. 3. *ad* 2.

13 Objectum temperantiæ, eſt bonum delectabilium in concupiſcentiis tactus, ſecundum modum rationis, vel legis divinę, 12. q. 63. 4. *c.*

14 Temperantia principaliter eſt circa concupiſcentias, & delectationes; ſecundario autem circa triſtitiam de abſentia delectabilium, 12. q. 35. 6. *ad* 3. & 22. q. 21. 1. *ad* 1. & q. 23. 4. *ad* 2. & q. 95. 3. *ad* 2. & q. 141. 3. *o.* & q. 147. 2. *ad* 3.

15 Directe modificat paſsiones concupiſcibilis, quæ tendunt in bonum, & conſequenter omnes alias, 22. q. 141. 3. *ad* 1.

16 Munditiam operatur, ſed non habet rationem ſanctitatis, niſi referatur in Deum, 22. q. 81. 8. *ad* 2.